

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 31 (1150)

Серада, 17 красавіка 1957 года

Цана 40 кап.

УДАСКАНАЛІЦЬ КІРАЎНІЦТВА ПАЛІГРАФІЯЙ І ВЫДАВЕЦТВАМІ

Калектыў Дзяржаўнага выдавецтва БССР з азінадушным адарбённым сустрэў рэдакцыю даўжэскага Пленума ЦК КПСР і тэзісы даклада першага сакратара ЦК КПСР тав. Н. С. Хрушчова «Аб далейшым удасканальванні арганізацыі кіравання прамысловасцю і будаўніцтвам».

Ці закране перабудова прамысловыя прадпрыемствы Міністэрства культуры, а таксама выдавецтва? Гэтае пытанне задае член многіх паліграфічных і работніцкіх выдавецтваў рэспублікі. На сходзе, у гутарках вызваўца розныя пункты погляду. Адна вызваўца думку супраць распрацоўкі новых форм кіравання паліграфічнай прамысловасцю і выдавецтвамі; большасць жа схіляецца да таго, што паліграфічная прамысловасць абавязкова павіна ўваходзіць у падпарадкаванне Соўнаргаса адпаведнага эканамічнага раёна. Што-ж датычыць выдавецтваў, дык з прычыны спецыфічнага іх становішча (гэта ідэалагічныя ўстановы і ў той-жа час вытворчыя арганізацыі, якія ствараюць кнігі) асаблівых праблемаў не вызваецца.

Абмяркоўваючы тэзісы даклада тав. Н. С. Хрушчова, адкрыты партыйны сход Дзяржаўнага выдавецтва БССР вызваўся за неабходнасць распрацоўкі новых форм кіравання прадпрыемствамі паліграфічнай прамысловасці, а таксама выдавецтвамі рэспублікі.

У Мінску ёсць паліграфічны камбінат імя Якуба Коласа, друкарні імя Сталіна, «Чырвоны друкар» рад вядомых друкароў Бедпрофсавета, Акадэміі навук, універсітэта, Упраўлення чыгуначкі і інш. З іх толькі дзве падпарадкоўваюцца Галоўвыдату Міністэрства культуры БССР. Яна, што такая сістэма не можа не цапнуць і сапраўды цягне за сабой распыненне сіл і сродкаў, нараджае саматужніцтва. Ці не час аб'яднаць дробныя вядомасныя друкарні і на іх базе стварыць адну спецыялізаваную?

Узнікае вострая неабходнасць стварыць паліграфічную базу для выпуску даведніцкаў, тэхнічнай, навуковай і іншай спецыяльнай літаратуры. Нельга-ж на самай справе мірыцца з такім становішчам, калі навуковая і тэхнічная літаратура знаходзіцца ў друкарні ад злучыў набор да выхаду ў свет больш васьмі месяцаў, а то і год. Так, яшчэ ў верасні 1956 года здадзены ў друкарню імя Сталіна даведнічы прапра. Першую карэктурку кнігі выдавецтва атрымаў толькі праз сем месяцаў. А пакуль даведнік выйдзе ў свет, могуць устарэць многія яго палажэнні, бо жыццё наша бурна і імкліва ідзе наперад. Бюлетэні навукова-тэхнічнай інфармацыі «Машынабудуўнік Беларусі», якія рэгулярна выпускаюцца навукова-тэхнічным таварыствам машынабудуўнікоў рэспублікі, таксама па поўгода і больш знаходзіцца ў вытворчасці. Каштоўнасць гэтых бюлетэняў ад гэтага, вядома, на многа зніжаецца.

Пытанне гэтае, на наш погляд, заслугоўвае сур'ёзнай увагі, яно павіна быць станаўча вырашана. Мэтагодна на базе дробных, саматужных вядомасных друкароў стварыць адну больш магутную спецыялізаваную, якая займалася-б выпускам тэхнічнай і навуковай літаратуры. Навукова-даследчыя ўстановы, інстытуты, таварыствы мелі-б магчымасць больш аператыўна вылаваць свае працы, калі-б

ім была прадастаўлена спецыялізаваная паліграфічная база.

Многія паліграфічны камбінат імя Якуба Коласа забяспечан наваёнай айчынай і зарубежнай тэхнікай. Увесь тэхналагічны працэс на камбінате распічаны на выпуск кніг вальмімі тыражамі. Рэспубліканскія выдавецтвы выпускаюць у асноўным кнігі малымі тыражамі. За выключэннем падручнікаў, палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай і іншых відаў літаратуры выдаюцца тыражом ад трох да дзевяці тысяч экзэмпляраў. Друкарня імя Сталіна забяспечана горш, чым камбінат, тут побач з новай тэхнікай многа старых машын. З часам гэтая друкарня будзе спецыялізавацца на выпуску газет і часопісаў.

Дзе-ж выпускаць кнігі, тыраж якіх невялікі? Гэтае пытанне прымушае задумацца работніцкіх выдавецтваў. Выдавецтва сустракаюць вальмі цыжасці пры размяшчэнні заказаў на выпуск вымученай прадукцыі: альбомаў, прапартуцкіх карцін мастакоў і г. д. Друкарня імя Сталіна не прыстасавана да выпуску гэтай прадукцыі. І зусім не вразумела, чаму ў паліграфічным камбінате не створан цэх глыбокага друку.

У паліграфістаў і выдавецкіх работніцкаў узнікаюць і іншыя пытанні, якія патрабуюць вырашэння.

На падставе прыведзеных прыкладаў можна зрабіць вывад: наспела неабходнасць удасканаліць арганізацыю кіравання прадпрыемствамі паліграфічнай прамысловасці.

А як-жа з выдавецтвамі? Нельга-ж адрываць паліграфію ад выдавецтва — гэта, па сутнасці, адзінае прадпрыемства. У адносінах выдавецтваў на нашым партыйным сходзе была выказана думка, што трэба ўпарадкаваць, удасканаліць формы кіравання іх работай.

Цяпер у рэспубліцы няма адзінага цэнтру кіравання выдавецтвамі. Існуючы ў Мінску тры кніжныя выдавецтвы: Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Дзяржаўнае вучэбна-педагагічнае выдавецтва Міністэрства асветы Беларускай ССР, выдавецтва Акадэміі навук вераюць выпускаюць адны і тыя-ж кнігі. Сябе, напрыклад, Дзяржаўнае выдавецтва намяцла выпусціць на рускай мове стотысячным тыражом «Рускія народныя казкі» і на беларускай мове «Паэмы» Янкі Купалы. Гэтыя-ж кнігі заплаваны да выпуску і ў Дзяржаўным вучэбна-педагагічным выдавецтве: першая тыражом 25 тысяч экзэмпляраў, другая тыражом 8 тысяч экзэмпляраў. У выніку гэтага нічым неапраўдана дубліраванне, выкліканага чыста вядомасным інтарэсам, выдаткоўваюцца вальмі сродкі. Так, пакуль папярэдняе падлікаў, затраты толькі на мастацкае афармленне, паліграфічныя выдаткі, апрацоўку і тэхнічнае афармленне кнігі «Рускія народныя казкі» складуць каля 50 тысяч рублёў, гэтыя-ж выдаткі па кнізе «Паэмы» Янкі Купалы складуць больш 30 тысяч рублёў. Калі-б гэтыя кнігі рыхтаваліся ў адным выдавецтве, можна было-б зэрачыць дзiesiąты тысяч рублёў.

Фактаў вядомасных наўвязак можна прывесці значна больш. Відавочна, у нашай рэспубліцы мэтагодна выдана вальмі Дзяржаўнае выдавецтва, якое, на наш погляд, павіна разам з прадпрыемствамі паліграфіі ўваходзіць у спецыяльны галук, выдзелены ў Міністэрства культуры БССР і Соўнаргас. У гэты-ж галук

павінен уваходзіць і паліграфічны камбінат імя Якуба Коласа, які цяпер падпарадкоўваецца Саюзпаліграфпрому Міністэрства культуры БССР.

Прапанову аб стварэнні ў рэспубліцы аднаго буйнага выдавецтва варта абмеркаваць. Аднак можна з упэўненасцю сказаць, што нават пры невялікіх структурных зменах, якія неабходна будзе прывесці ў Дзяржаўным выдавецтве БССР, справа выдання кніг палепшыцца. Ад скарачэння-ж адміністрацыйна-кіраўніцкага апарату і некаторых іншых выдаткаў пры аб'яднанні выдавецтваў штогадова эканомі сродкаў складала-б каля 500 тысяч рублёў.

У гэтых дакладах Н. С. Хрушчова вялікая ўвага надаецца пытанню забяспечэння і планавання, зварота сур'ёзнай увагі на неабходнасць умацавання планавых органаў, палепшэнне іх работы.

Пытанні гэтыя маюць прамое і неасярэдняе дачыненне і да дзейнасці выдавецтваў. Цяпер забяспечаннем выдавецтваў паперай, пераплётнымі тканінамі, кардонам і іншымі матэрыяламі займаецца Галоўнае ўпраўленне забяспечэння Міністэрства культуры БССР, Галоўнае ўпраўленне забяспечэння Міністэрства культуры БССР, Галоўнае ўпраўленне забяспечэння прамысловасці Саюза ССР («Галоўнаперабыт»), беларускае аддзяленне «Галоўнаперабыт» — «Белнаперабыт». Гаўкаў хоць і даб'яўля, але выдавецтвам ад гэтага не лягчы. Штатлікі «яныкі» не могуць дамагчыся аднаго — парадку ў забяспечэнні выдавецтваў паперай, а таксама неабходным для выпуску кніг матэрыяламі. Практычна ўсе гэтыя галукі разгараюць толькі заўвагі выдавецтваў і апысваюць іх фонды, вылучаюць пастаўшчыкоў. Па сутнасці-ж забяспечаннем займаецца само выдавецтва, якое заключае дагаворы з фабрыкамі.

Відавочна, наспела неабходнасць пачаць колькасць гаўкаў, мець, скажам, адзін орган забяспечэння, які-б займаўся ўсім пытаннем забяспечэння выдавецтваў паперай і пераплётнымі матэрыяламі. Беларусь мае значныя рэсурсы сыравіны для папяровай прамысловасці. Ёсць некалькі папяровых фабрык, ёсць Міністэрства папяровай і дрэвапрацоўчай прамысловасці, але для выпуску кніг і часопісаў папера не вырабляецца. Для выпуску папкатаў, звычайных кніг, ілюстрацый часопісаў «Воляж», «Вярхоўка», «Вяселье» і інш. патрэбна афсетная папера, якая выдзяляецца рэспубліцы ў вельмі абмежаванай колькасці, што не можа задавоўліць палавіну патрэбы. Наспела вострая неабходнасць перавесці добрускую папяровую фабрыку «Герой працы» на выпуск афсетнай паперы. Змяненне тэхналагічнага працэсу, новае абсталяванне — усё гэта акупіцца ў бліжэйшыя-ж гады.

У гэтым артыкуле перлічана толькі невялікая частка пытанняў, якія хваляюць работніцкіх выдавецтваў і якія, на мой погляд, заслугоўваюць сур'ёзнай увагі.

З. МАТУЗАУ,
дырэктар Дзяржаўнага
выдавства БССР.
Масква.

Дэкада таджыкскай літаратуры і мастацтва ў Маскве

У час дэкады на сцэне філіяла Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра СССР быў паказаны спектакль Таджыкскага тэатра оперы і балету імя С. Аліні — балет «Дыльбар» (музыка заслужанага дзеяча мастацтва Таджыкскай ССР А. Ленскага, лібрэта А. Азімавай і М. Рабіева). Рэжысёр — народны артыст Таджыкскай ССР Г. Валамат-зад, дырэктар — І. Абдулаев, мастак — заслужаны дзеяч мастацтва Армянскай ССР А. Мірзаев.

На задку: сцэна з трэцяй дзеі.

(Фотакроніка ТАСС)

Чытач працягвае размову

Ці адзін палк ліс...

Пытанне, узятая ў артыкуле В. Пешавені аб захаванні лесу і змене яго ў будаўніцтве каменем, глінай і іншымі масавымі матэрыяламі, набыла цяпер асаблівае значэнне.

На палях Беларусі раскіданы сотні тысяч кубаметраў каменняў, якія перашкаджаюць апрацоўваць глебу і ў той-жа час з'яўляюцца каштоўным будаўнічым матэрыялам. Пашча камяністых зямель рэспублікі — больш 1,1 мільяна гектараў.

Асабліва многа валуноў на лугах і палях Маладзечанскай, Гродзенскай, Мінскай і Віцебскай абласцей. Намала ў нас раёнаў (Халопніцкі, Багомольскі, Смартонскі, Апімянскі), па якіх асабліва засмечаны каменямі розных памераў. Апрацоўваць глебу нават расцэйвай тэхнікай тут назвычай цяжка, не гаворачы ўжо аб ужыванні складаных сельскагаспадарчых машын. У адным толькі Багомольскім раёне каля 27 тысяч гектараў ворных зямель засмечана валунамі.

На ХХП з'ездзе Комуністычнай партыі Беларусі Якуб Колас узяў пытанне вальмі дзяржаўнай вальмі. Ён прапанаваў ачысціць зямлі нашай рэспублікі ад каменняў і валуноў.

«Увям сабе», — гаварыў народны паэт, — што мы ачысцілі нашы палі ад камення, ад шматлікіх валуноў. Што-ж мелі-б мы ў выніку гэтай вальмі, жарынай і душка патрэбнай працы? Мы павялічым-б ураджайнасць засмечаных каменямі палёў сама меней працэнтаў на 50. У нас былі створан вядомыя фонды будаўнічых матэрыялаў... Апрача ўсяго, мы далі-б хоць невялікую перадачку нашым многалікім лясам».

Аднак работы па ачыстцы палёў ад камення праводзіцца ў рэспубліцы марудна. Да гэтага часу не створана поўнага комплексу машын на ўборцы валуноў.

Праца, асабліва жаласны і рабны рэспублікі замалася некаторымі поспехамі ў гэтай справе. Напрыклад, сельгасарцелі «Комінтэрн» і імя Молатава Багомольскага раёна і «Чырвоны шлях» Уваравіцкага раёна добра арганізавалі ўборку валуноў і каменняў. Калгаснікі ачысцілі каля двух тысяч гектараў ворных зямель. У сельгасарцелі імя Мічурына Зельвенскага раёна такія работы праводзіцца па загады распрацаванага плану, разлічанаму на некалькі год. Хлеббаром лапаматуюць і механізатары Зельвенскай МТС.

Каменні і валуны — каштоўны будаўнічы матэрыял. Шырокае выкарыстанне іх у будаўніцтве скараціць выкарыстанне леса-тэраўляў. Апрача таго, будаўніцтва з каменем і глінай абыходзіцца для калгасаў на многа танней, чым з лесу.

Бутавы камень, гліна, пясок шырока ўжываюцца на будаўніцтве ў сельскагаспадарчых арцелях «Сцяг перамогі», імя Варашылава, імя Молатава, імя Дзежыцкага і інш. Ружанкога раёна. З павялічэння стаяцца да выкарыстання масовых матэрыялаў у калгасе імя Леніна Горакскага раёна. З гліны і каменю тут пабудаваны складзюкі памяшканні і двары для жылля. У мінулым годзе калгаснікі ўзялі глінабітныя зернежолкі, беззавошчыца, будыны электрастанцыі, сцяны для гароднін, зернепусылку. А хлеббары сельгасарцелі «Большык» Гарадзішчанскага раёна пабудавалі глінабітныя гушыльні, канюшню і іншыя памяшканні. Такім чынам, было скажонлена да 60 працэнтаў стравілага лесу, які прызначаўся на ўважэнне гэтых палубоў. Разумна выкарыстоўваюць масовыя будаўнічыя матэрыялы і сельгасарцелі «Свабода» Апімянскага раёна. Калгаснікі пабудавалі па тыпавым праекту глінабітныя свінарнікі, які абышліся ім у 50 тысяч рублёў. Суседні калгас «Ударнік» на

будаўніцтва такога-ж памяшкання з леса-матэрыялаў затрапіў 86 тысяч рублёў. Камень і гліна зэрагалі калгасу «Свабода» толькі на дзюх невялікіх аб'ектах 450 кубаметраў лесу і больш 13 тысяч рублёў. Выкарыстанне масовых матэрыялаў у гэтым калгасе паказала і іншыя паскорыліся тамны будаўніцтва. Напрыклад, чатыры чалавекі за восем гадзін укладваюць, атопа-тэхнічных норм, 9,3 кубаметра глінабітнай сцяны. У той-жа час такая-ж колькасць рабочых за гэты-ж восем гадзін можа ўвесці толькі 4,1 кубаметра драўлянай сцяны.

Камень знаходзіць шырокае прымяненне, як добры будаўнічы матэрыял у калгасе «Чырвоны сцяг» Ушацкага раёна. Хлеббары адначасова атрымалі дзве выгады. Пасля ачысткі палёў намнога павялічыўся ўраджай, а з другога боку — яны нарыхтавалі 500 кубаметраў бутавога каменю, з якога абудавалі кароўнік. Гэтым самым калгас павялічыў звыш 50 тысяч рублёў.

Валуны і каменні можна шырока выка-

рыстоўваць для ларожнага будаўніцтва, брукавання вуліц і калгаснай вёсцы. У час вясновага разводдзя або працяглых асенніх дажджоў вуліцы многіх вёсак Беларусі становяцца пераходнымі. Таюж-ж становіцца і на прасёлках дарогах. Вядома, адна-бач усё відавочна, як лядасна псеўдана і выходзіць са стору. А на палях, тую-ж каля вёсак, ляжаць горы камення, валуноў. Камень можна шырока выкарыстоўваць для брукавання не толькі вуліц, але і дарог і салюкоў двароў.

Іягледзячы на вальміу наўвясць каменю на палях Беларусі, некаторыя будаўнічыя арганізацыі да 1956 года завозілі камені аж з Украіны і ССР.

Шырокае ўжыванне масовых будаўнічых матэрыялаў дапаможа зэрачыць мільёны кубаметраў каштоўнай драўніны, лапаматэраў будуюць славу беларускіх лясцоў і дуброў.

Г. ПІКІЦІН,
кандыдат геаграфічных навук.

В. І. Ленін на дарозе ў Петраград у 1917 годзе.

З малюнка мастака П. Васільева.
(Фотакроніка ТАСС)

Да лєнінскіх дзєн

Да стэндаў, якія размешчаны ў адной з залаў Дзяржаўнай бібліятэкі імя В. І. Леніна, з цікавасцю падыходзяць наведвальнікі. Тут абсталювана добрая выстаўка, прысвечаная 87-я гадавіне з дня нараджэння вялікага правадары працоўных усёго свету Вязіміра Ільіча Леніна.

Адно з вітрын наведвальнікі разглядаюць з асаблівай уважлівасцю. Тут выстаўлены для агляду матрыцы газеты «Іскра». Побач — экзэмпляр гэтай газеты ад 20 снежня 1901 года. Экспануючы таксама экзэмпляры газет «Вперёд» і «Правда».

Многа літаратуры выстаўлена на стэндах «Творы В. І. Леніна на замежных мовах», «Успаміны аб Леніне», «Ленін у мастацкай літаратуры». Шырока прадстаўлены творы Ільіча, выданыя на беларускай мове з 1917 па 1956 год. Тут вядомыя работы Леніна «Ці ўтрымаюць большэвікі ўладу?», «Аб нацыянальным пытанні», «Аб Парыжскай комунне» і іншыя.

Асобны стэнд знаёміць наведвальнікаў бібліятэкі са зборам твораў Вязіміра Ільіча Леніна.

Насустрэча 40-й гадавіне Кастрычніка

Калектыў тэатра імя Якуба Коласа гарача падтрымлівае настанова Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Саветскага Саюза аб падрыхтоўцы да саракагоддзя Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і на прыкладу перадавых тэатраў краіны мабілізуе ўсе свае сілы на лепшую падрыхтоўку да гэтага гістарычнага свята.

Сам факт існавання тэатра імя Якуба Коласа — вынік Вялікага Кастрычніка, а ўсё яго дасягненні, якія ён атрымаў на сваім 30-гадовым творчым шляху, сталі магчымымі дзякуючы клопатам Комуністычнай партыі і Саветскай улады аб росквіце беларускага саветскага мастацтва.

Мы лічым сваім патрыятычным абавязкам напружанай і адданай творчай працы памножыць гэтыя дасягненні і прысціць да 40-годдзя Вялікага Кастрычніка з новымі творчымі поспехамі, стварыўшы ідэйна глыбокія, па-мастацку яркія і хваляючыя спектаклі.

Рыхтуючыся да сустрэчы 40-годдзя Вялікага Кастрычніка калектыў тэатра імя Якуба Коласа бярэ на сябе наступныя абавязальнасці:

1. Выпусціць у другой дэкадзе мая спектакль «Вечнае крыніца» Д. Зорына. У гэтай рабоце тэатр асабліва ўвагу аддасць старажытнаму вобразу Леніна, паказу таго, як высокародны ідэй партыі знаходзіць шчодрую глебу ў народзе і вырастаюць у вальмі гістарычныя справы.
2. Выпусціць у маі спектакль аб жыцці і думках саветскай студэнцкай моладзі — «Калі цвіце акацыя»
3. Мэйніцава, прысвечыўшы яго Сусветнаму фестывалю моладзі.
3. 21 мая пачаць работу над новай п'есай А. Макавіча, прысвечанай паказу сённяшняга дня нашай калгаснай вёскі. Спектакль выпусціць 8 верасня 1957 года.
4. 10 верасня пачаць работу над п'есай П. Глебкі «Свято і Усходу», у якой паказана, як беларускі народ пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі пры дапамозе В. І. Леніна і рабочага класа Расіі ўзяў уладу ў свае рукі і пачаў будаваць Беларускае саветскае дзяржаўнае. Выпусціць гэты спектакль 3 лістапада 1957 года.
5. Прысціць 14 лістапада да работы над п'есай Якуба Коласа «У пушчах Палесся» і выпусціць гэты спектакль у пачатку 1958 года.
6. Выпусціць у 1957 годзе спектакль для дзяцей.
7. Адначасова з гэтымі спектаклямі падрыхтаваць спектаклі на лепшых саветскіх п'есах.
7. Прыняць удзел ва Усеагульным фестывалі драматычных тэатраў.
8. Складзіць спецыяльную тэматычную праграму, у якую ўключыць урыўкі з лепшых спектакляў тэатра пра гераічныя справы саветскага народа і перадаць яе па тэлебачанню.
9. Перадаць па радме ў тэлебачанню 3—4 лепшыя спектаклі тэатра.
10. Арганізаваць вечар паказу дасягненняў маладых сіл тэатра ў верасні 1957 года.
11. Правесці работу па далейшаму ўзмацненню сувязі з сельскім гледачом для чаго наладзіць 11—26

чэрвеня гастролі трыма групамі ў глыбінных пунктах Віцебскай і Маладзечанскай абласцей, паказаўшы 60 спектакляў у раённых цэнтрах, калгасах, саўгасах.

12. Арганізаваць у кастрычніку дэкаду спектакляў тэатра для калгаснікаў Віцебскай вобласці.

13. У верасні і кастрычніку правесці 10 творчых сустрэч на фабрыках, заводах і ў калгасах для паказу дасягненняў беларускага саветскага мастацтва.

14. З 20 кастрычніка да 1 лістапада правесці дэкаду лепшых спектакляў тэатра.

15. З 28 чэрвеня па 28 ліпеня правесці гастролі тэатра ў сталіцы БССР Мінску і выезды ў раёны Маладзечанскай і Мінскай абласцей.

16. Правесці ў тэатры рад лекцыяў з мэтай азнамялення калектыву з дасягненнямі саветскай літаратуры, мастацтва, навукі і тэхнікі.

17. Аказаць творчую дапамогу калектывам самадзейнасці Віцебска, а таксама накіраваць калектывы танцаў у Оршу, Полацк, Вагужскі, Бешанковічы, Дуброўку.

18. Правесці разам з Домам народнай творчасці ўвосені 1957 года семінар кіраўнікоў самадзейнасці.

Калектыў тэатра імя Якуба Коласа заклікае ўсіх работнікаў мастацтва Беларусі ўзмацніць сваю творчую і грамадскую актыўнасць і сустрэць вялікае свята саветскага народа новымі творчымі поспехамі.

Калектыў тэатра імя Якуба Коласа.

Умовы беларускага рэспубліканскага конкурсу на лепшы мастацка-палітычны плакат

З мэтай выдання да 40-годдзя Саветскай улады значных па ідэйнаму і мастацкаму ўзроўню палітычных плакатаў і прыцягнення да стварэння арыгінальных гэтых плакатаў шырокага кола беларускіх мастакоў Міністэрства культуры БССР і Саюз саветскіх мастакоў БССР аб'яўляюць адкрыты конкурс на палітычны плакат.

Плакаты, прадстаўлены на конкурс, павіны быць прысвечаны тэмам гераічнай барацьбы народа пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі за перамогу Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, стваральнай працы саветскага народа ў галіне прамысловасці, сельскай гаспадаркі, культуры і навуцы на ўсёх этапах комуністычнага будаўніцтва. Плакаты павіны ўспрымаць урачыстасць вялікіх ідэй марксізма-ленінізма, несакуршыласць лагера сацыялізма.

У конкурсе могуць прыняць удзел усе мастакі Беларусі.

Плакаты з указаннем дэвіза прадстаўляюцца і высылаюцца па адрасу: «Мінск. Дом урада, пакой 415, Упраўленне па справах мастацтва» — не пазней 15 чэрвеня 1957 г. Да арыгінала плаката прыкладзецца закрыты конверт з дэвізам, у

канверце ўкладваецца запіска з указаннем прозвішча, імя і імя па бацьку мастака і хатні адрас. На канверце ўказваецца назва плаката і дэвіз аўтара.

Арыгіналы плакатаў могуць быць выкананы ў любой тэхніцы (масла, акварэль, гуаш і інш.), прадстаўляюцца па падрарніку або наклеены на тоўсты кардон памерамі 60×84, 60×92, 70×108, 70×92, 80×108.

Адбор і прэміраванне лепшых плакатаў праводзіцца журы, якое да 1 ліпеня г. г. апублікуе сваё рашэнне аб выніках конкурсу.

Для заахочвання мастакоў — аўтараў лепшых плакатаў, прадстаўленых на конкурс, устанавіваюцца наступныя прэміі:

адна першая — 5000 рублёў, дзве другія — па 4000 рублёў, тры трэція — па 3000 рублёў, пяць заахочвальных на 1000 рублёў.

За прыняцця выдавецтвам да друку плакатаў вылучаецца аўтарскі ганарар па ўстаноўленых нормах, незалежна ад цэнаміравання.

ЖУРЫ КОНКУРСУ.

Патрэбы сельскіх устаноў культуры

Партыйныя арганізацыі нашага раёна штодзённа дамагаюцца палепшэння работ сельскіх устаноў культуры. У гэтым мы маем поўнае дасягненні.

У раёне 236 дэкараў з ліку мясцовай інтэлігенцыі, спецыялістаў і перадавоў сельскай гаспадаркі. За мінулы год імі прачытана 2130 лекцыяў на самай рознастайнай тэме. Наш раёнскі на кожны квартал друкуе план лекцыйнай прапаганды з улікам кожнага населенага пункта. Гэты план рассялаецца па ўсе партыйныя арганізацыі. У вёсках Бадавічы, Пясета, Дамітраўка і ў раённым цэнтры працуюць кіналекторы. У пачатку года года мы правілі «Дзень лектара».

У гэтым мінулага года былі праведзены раёныя сходы інтэлігенцыі, на якіх абмяркоўвалася пытанне аб рабоце інтэлігенцыі па выкананню рашэнняў ХХ з'езду КПСР. Настаўнікі, урачы, механізатары, культасветработнікі і спецыялісты сельскай гаспадаркі гаварылі аб сур'ёзных недахопах у сельска-масавай рабоце сярод сельскай інтэлігенцыі. На рэкамендацыі сходу інтэлігенцыі Нясвіжскага сельскага Савета правяда работ свайго клуба, настаўнікі сярод школы арганізавалі ў калгасе імя Зянослава школьную вытворчую брыгаду, а Бяліцкая сярэдняя школа сумесна з раённай камсамольскай арганізацыяй стварыла дзіцячую МТС, за якой замаравана 50 гектараў зямлі. Юныя механізатары добра падрыхтавалі да вясновай сяўбы.

Эмаштоўную работу праводзіць Усходняя хата-чытальня. Яе загалючы тав. Браўер у межах выкарыстоўвае ўсе формы культуры-масавай работы. Разам з інструктарам РК КПСР па зоне Бадавіцкай МТС Р. Венчык у калгасе «Комсомолец» праводзіць вялікі вечар пытанняў і адказаў.

Вечары пытанняў і адказаў адбыліся і ў сельскагаспадарчых арцэлах імя Будзёўскага, імя Леніна, імя Варашылава і іншых. На кожны гэты вечар накіроўваецца член бюро раёнскай партыі або член райвыканкома.

Добрае пачынанне правіла Убалоцкая хата-чытальня. Загладчы хата-чытальні Ю. Бандарчук і кінемеханік В. Міхаленка зрабілі спрыячачы аб сваёй рабоце за мінулы год перад сельскай інтэлігенцыяй вёскаў: Боркі, Храмава.

Загладчы хата-чытальня, бібліятэка, сельскія клубы, кінемеханік, работнікі рэўянага аддзела культуры рабілі спрыячачы аб сваёй рабоце за мінулы год у вёсках населеных пунктах. Пасля спрыячачы на гэтых жа словах выбіраўся дэлегат на раённую канферэнцыю культасветработніцкай, якая адбудзецца ў гэтым месяцы. На канферэнцыі, дзе будуць прысутнічаць дэлегаты ад сельскай інтэлігенцыі, установаў культуры і сельскай гаспадаркі, а таксама палітычнай і адміністрацыйнай часткі райвыканкома.

Усё работу сярод моладзі культасветустаноў праводзіць пад знакам падрыхтоўкі да фестывалю. Фестываль сельскай моладзі праходзіць у калгасе «Сяра комунізм», «Сяра комунізм» і іншых. Цяпер праводзіцца жэстываль.

Да 40-й гадавіны Вялікага Кастрычніка

сельскія ўстановы культуры абіраюць матэрыял з гісторыі раёна. Складваюцца брыгады ўдзельніцкай рэвалюцыі, якія працягваюць у раёне, наладжваюцца сустрэчы з імі. У калгасе «Комсомолец» выступіў перад моладдзю ўдзельнік Кастрычніцкай рэвалюцыі М. Басіян. Пярэю сустрэчу арганізавала Доўгаўская хата-чытальня з чырвонаармейцам Чапаеўскай дывізіі Е. Марычавым.

Але ёсць у нас і вельмі многа недахопаў, якія неабходна лжываць у бліжэйшы час. Так, неабходна значна ажыўляць работу калгасных бібліятэк.

Нашы сельскія ўстановы культуры каляюць прыему ў раён п'есменніцкаму кампазітару, артыстаў. Прыезд артыстаў Д. Аляксандраўскага, Н. Давыдавай, Т. Пастушняк, В. Міронава, Я. Марозавы, Г. Дамітрыева і Ю. Матраева быў адзіным светлым прыкладам у нашых сувязях з работнікамі мастацтва беларускай сталіцы. Гэта быў першы дзень, калі музы сымлі з Парыжа да жыхароў партызанскага раёна. Цяпер, калі трэба што-небудзь успомніць, у нас гаворыць: «Гэта было да прыязду мінскіх артыстаў», або: «Гэта было праз тыдзень пасля прыязду артыстаў».

А хіба негэта зрабіць так, каб калгаснік, работнік МТС мог убачыць хоць-бы раз у пяць-дзесці год у сваім раёне перасоўную выставку мастакоў, паслухаць выступленне пісьменніка або вядомага майстра беларускай спячы.

У рэспубліканскіх газетах часта можна сустрэць паведамленне, што акадэмікі выехалі з Мінска ў раённы для чытання лекцыяў. Але чаму іх няма ў нас? У мінулым годзе ў нашым раёне не было ніводнага лектара і даслачкіма з Мінска.

Хата-чытальні і сельскія клубы агульнае вострую нястачу ў спецыялістах. За апошнія дзесяці год на нас не было накіравана ніводнага бакалянта, дыржора. Дзе выпускнікі музычных вучылішч? Чаму іх няма ў нашым раёне? Горка, але трэба прызнаць, што мастацкае выхаванне працоўных раёна ў большасці выпадкаў праводзіцца непадрыхтаванымі людзьмі.

За апошнія гады пагоршылася якасць плаката. Мала вострых баявых плакатаў. Зусім недастаткова вышукваецца літаратурных плакатаў і партрэтаў. Больш года ў гандлёвых арганізацыях раёна, ды і ў вобласці немагчыма знайсці літаратурны партрэт В. І. Леніна. Да мінімуму зведзены літаратурныя рожамы для жно. Часта ў калгасе можна бачыць кінафільм, напісаную на гэтым жа тэме. Многія новыя кінакарціны паступаюць у вёску праз чатыры месяцы, а то і праз п'юцца пасля дэманстрацыі іх у горадзе. Дуаецца, што мастацкія кінафільмы, якія расказваюць аб калгаснай вёсцы, патраба ў першую чаргу паказваць не ў горадзе, а ў вёсцы. З вялікім спазненнем даходзіць да раёна вжыжная навішка. Падручнік па вывучэнню эканомікі МТС да гэтага часу ў раён не паступіў.

Ліквідацыя ўсіх гэтых недахопаў ааводзіць узначыць на больш высокі ўзровень работ нашых сельскіх ачагоў культуры.

Л. РАВІНІН, скартатар Каліцкага РК КПСР.

Конкурс на лепшы спектакль

У Чачэркім раёне разгарнулася падрыхтоўка да рэспубліканскага фестывалю моладзі. У мастацкай самадзейнасці Палескай хата-чытальні ўдзельнічаюць 50 юнакоў і дзячат. Яны слята далі дзевяць канцэртаў. Самадзейныя артысты вызначалі ў суседня сельскагаспадарчар арцэлі.

Раней у Рудня-Барталаўскай хата-чытальні не было мастацкай самадзейнасці. Цяпер тут працуюць драматычны, танцавальны і харавы гурткі.

Лепшыя калектывы сельскіх культасветустаноў выступалі са спрыячачымі канцэртамі ў раённым цэнтры. Цяпер раёны Дом культуры праводзіць конкурс на лепшы спектакль на аднаактовай п'есе. Тут кожны тыдзень наладжваюцца вечары моладзі, развучваюцца новыя п'есы, якія будуць выкананы на раённым і абласным фестывалях.

Агітбрыгада Дома культуры за час падрыхтоўкі да фестывалю дала 28 канцэртаў. Пасля выступлення агітбрыгада ў калгасе «Радзіма», імя Жданова і «Перамога» сельская моладзь стварыла прыватны клуб гурткі мастацкай самадзейнасці.

У Думе культуры праведзены літаратурна-мастацкія вечары на тэму «Пушкін у жыцці і ў музыцы», вечар, прысвечаны творчасці Н. Некрасава і інш.

Аднык нягледзячы на значную работу, у нас ёсць і рад недахопаў.

Слаба рыхтуюцца да фестывалю арцэлі «20 год Кастрычніка», «Зямляны партызанскі» і харавыя гурткі. Хоць у гэтых праграмх працуе больш за 300 чалавек моладзі. Не ўдзельнічаюць у мастацкай самадзейнасці і работнікі раёнай бальніцы. Гэтыя недахопы мы цяпер імкнемся выправіць.

А. ВЯРГЕЙ, дырэктар Чачэрскага раённага Дома культуры.

ФЕСТИВАЛЬНАЯ ХРОНІКА

Маладзечанскім абласным арткамітэтам у сувязі з фестывалем моладзі праведзены літаратурны конкурс, на які было даслана звыш 50 твораў.

Журый конкурс прысудзіла першае месца маладому паэту Ф. Ізмайлаву за верш «Партрэт партызанкі». Сярод прызавічых твораў лепшым прызнана апавяданне работніка абкома комсамола Аркадзія Самалы. Яму прысуджана другое месца. Ф. Ізмайлаў і А. Самал прастаўлены да ўзнагароды дыпломамі і публікацыяй на VI Сусветным фестывалю моладзі і студэнтаў.

Прызаваі месцы прысуджаны таксама маладым паэтам М. Карпенку за верш, прысвечаны фестывалю, і паэму «Вернасць», А. Гурко—за верш «Заўсёды наперадзе».

Конкурс выявіў многа здольнай творчай моладзі.

С. АРКАДЗЕВ.

Закончыўся агляд мастацкай самадзейнасці Добрушскага раёна. Прысвечаны фестывалю моладзі. Лепшыя калектывы і індывідуальныя выканаўцы прынялі ўдзел у заключным канцэрце агляду і вылучаны на абласны фестываль моладзі.

Е. БАРАВІК.

Кожны вечар у клубе саўгаса «Палата» Палачка раёна маладыя рабочыя і інтэлігенты займаюцца ў гуртках мастацкай самадзейнасці. Яны развучваюць новыя п'есы, танцы, п'есы. У перыяд падрыхтоўкі да фестывалю калектыву даў трынаццаць канцэртаў для рабочых саўгаса і калгасна-сельскагаспадарчай арцэлі «Кастрычнік».

Я. МАЦЮШКА.

Пры Блудзенскай сярэдняй школе Барозаўскага раёна створаны танцавальны, драматычны, харавы гурткі. Тут працую і школьны дуавет арцэст. Калектыву мастацкай самадзейнасці часта выступае перад хлебарабамі раёна.

А. БУРАМЕНСкі.

скараджаца на цяжкасці, якія ўнікаюць пры падборы музычных кіраўнікоў, другія ўсю віну звалваюць на адсутнасць класічных інструментаў. Але як-бы там ні было, а большасць школьнікаў пазбаўлена магчымасці ўдзельнічаць у хоры і звабніцка з музычнай культурай. Міні-старства асветы і органы народнай асветы не павінны праходзіць міма гэтых трыважных фактаў.

Праца, за апошні час у Мінску, у школах №№ 41, 42, 49, 10, па ініцыятыве бальшэўскіх камітэтаў наладжаны індывідуальныя заняткі вучняў па фарціяна, скрыпцы і баяну. Напрыклад, у 41-й школе ігры на музычных інструментах навучаюцца каля 120 школьнікаў. Іх зацікаваў кіруючы студэнт Мінскага музычнага вучылішча на чале з вопытным педагогам З. Бутавай. Ші варта таўмачыць, наколькі гэта каштоўна і патрэбнае пачынанне. Але трэба быць асцярожным з падборам музычных педагогаў, бо ўжо ёсць выпадкі, калі за навучэнне дзяцей няроўна бярэцца людзі, якія не маюць спецыяльнай адукацыі і калецкае юныя таленты.

Школьнікаў, якія займаюцца ў музычных і харавых гуртках, трэба больш знаёміць з творчай спадчынай рускіх і заходніх класікаў, з творами савецкіх аўтараў. Неельга таксама, кывучы ў Беларусі, нічога не ведаць аб творчасці беларускіх кампазітараў, аб беларускім музычным фольклоры. Час наладзіць у школах сістэматычнае правядзенне лекцыяў і гутарак на музычным мастацтве, арганізаваць гурткі юных аматараў музыкі, уключаўшы іх зможуць дапамагчы школе падрыхтаваць п'якавы тэматычныя вечары аб вядатых кампазітарах, спеваках, музыкантах.

У справе паліпшэння музычнага выхавання падарэаўчэга накіравана вялікая работа такіма лідэрамі музычных школ. Дарэчы, хочацца спыніцца на іх дзейнасці. З кожным годам лік музычных школ рэспублікі расце. Але яны выглядаюць у нас нейкімі аналогіямі, таму што навучаюць сваіх юных выхаванцаў па сутнасці толькі ігры на двух інструментах—фарціяна і баяне. У прыватнасці, у Мінскай музычнай школе з 1178 вучняў

АКЦЕРЫ І РОЛІ

Азін са складанейшых, найбольш цікавых этапў творчага жыцця тэатра—нараджэнне на яго надростках спектакля, які пастаўлены па п'есе, спецыяльна напісанай для гэтага калектыва. Калі ўпершыню рэжысёр Гомельскага тэатра С. Гурч прайманала сваю інацыятыўку рамана Івана Шамякіна «Глябокая п'янь», мы наспрыяжыліся. Проза і драматургія—розына літаратурнай жанры. Самы выдатны прызавічый твор патрабуе дэталёвай перапрацоўкі, перш чым стаць прыгодным для сцэнічнага ўвасаблення. Шматлікавасць рамана, дзе асноўнае дзеянне разгортваецца ў некалькі паводненняў і паступовым нарастанні паздзей і псіхалагічных працэсаў, прымусяла задумца: а як-жа гэта будзе пераказана на мову драматургіі? Ші будзе п'еса дзейнай хвалюючай? І, трэба сказаць, адрозжы-ж пасля першай чыткі стала прыкметна, што асабліва ў першай сваёй частцы, інацыятыўка набыла актыўную драматургічную форму, што інацыятыўчык павольна бачыць і разумее раман І. Шамякіна. Нажалі, другая п'ялова п'есы і ўсе вобразы, якія адносяцца да іе, зроблены крыху схематычна. Тут інацыятыўчыку не заўсёды ўдалося адлічыць ад формы прозы. Драматургія любіць лакалізацыю, патрабае дакладна акреслены характары ў людзей, аднаго стрэжня, які аб'яўняе гэра, што праходзіць праз увесь спектакль.

І хоць у «Глябокай п'янь» (як у кнізе, так і ў спектаклі) расказваецца пра ёс

М. Цурбакоў—Карп Маеўскі

спявае вымавіць стары. Такім аўдэіа перал гледачамі Карп—Цурбакоў.

Ад карціны да карціны стае і расце самадзейнасць Карпа—Цурбакоў. Паступова, пакітаў пачынае ўведламаць ён, як раптоўна напала гідлераўскай Германіі прымусіў нашы вайскі пакінуць родную Беларусь.

Зіма... Дзе снег... Дома Тая і Палага. Гэтыя дзве жанчыны не любяць адна другую. Тая добра разумее драмэжыткую, адухотнёную натуру Палага, ёй крыўдзя за баяну. Палага непаўдзіць Тая за тое, што яна не хавае сваёй непрыязнасці, што яшчэ да пачатку вайны пасварылася з баякам за яго прыхільнасць да Палага. Уваходзіць Карп—Цурбакоў. Палага прыстае да мужа, каб ён, як і іншыя, пайшоў да нямецкай улады прасіць камя, каб прывезці дроў: «Што мы, камуністы, якія, ці што?»—засноа кідае яна. «Так,—цверда і сурова адкавае Карп.—Я камуніст, а ты не ведаеш!» Яёй вялікай верай у перамогу, бязмежнай любоўю да партыі, да Радзімы насьчытае артыст гэтыя словы. Спыніў, ціхі чалавек вырастае ў спрыячачыя героі-баратбіта. Так, гэтыя ціхія Маеўскія сталі спрыячачымі гаспадарамі свайго роднай Беларусі і ў іх фішыскай акупацыі. Гэта іх так баяцца акупанты; протыя людзі сталі грознай непераможнай сіняй на абарону свай Радзімы. І там, дзе Карп Цурбакоў мала дзейны, мы ўсе роўна адуцаем яго вялікую сілу волі, яго пранікнёны розум, вытрымку. Не выпадкова ў самым складаным моманты барацьбы і камандзір і камі-

сар раіцца з Карпам, лічацца за яго думкай.

Поспех Цурбакоў у ролі Карпа Маеўскага не выпадковы. Любоўня і адухотнёны адносіны да ролі, умненне патворчым азійнасьці задані рожыбра, напайнаць сапраўдным пацупіць кожную мінуту свайго жыцця на спяне, пудоўна даносячы да гледача «внутраны маналог» у тых месцах, дзе яму драматургам аведзена вельмі нязначнае месца, прывялі актёра да поўнага заліцца з матэрыялам ролі.

Не лішнім будае сказаць, што ў ролі Карпа артыст Цурбакоў знаходзіць сваю творчую тэму, якую ён маркуе ўдасканаленні і развіваць. Так пры сумеснай, адухотнёнай, дружнай рабоце драматурга, рожыбра і актёра ў спектаклі ўдзельна праёс Карп раскрыць шлях да станаўлення характараў многіх маеўскіх, якіх свай самадэянай прапай, самазварнай барацьбой і стыхіах прывялі да перамогі над фашызмам.

Спектакль «Глябокая п'янь» прайшоў у Гомелі больш 50 разоў. Яго наведала каля 35 тысяч гледачоў. Вельмі хочацца, каб спектакль гэты не стаў прахным. У нас ёсць усе магчымыя месці ўдасканалення, па лішцаць яго. І як Карп Маеўскі стаў уладкаваць асцяпера, так спектакль пры любіўных да яго адносінах мастацкага кіраўніцтва тэатра зможа стаць добрым падручнікам калектыва да 40-й гадавіны Вялікага Кастрычніка.

І. ДУБОЎСКІ, заслужаны артыст Казахскай ССР. Гомель.

Энтузіясты самадзейнага тэатра

Багушэўскі драматычны калектыв ужо мае сваю дзесяцігоднюю гісторыю. Калі гурток пачаў працаваць у жніўні 1946 года, у яго прыйшлі сапраўдныя энтузіясты. Іх узначаліла Раіса Сарочкіна. У многіх ён было ні ведаў, ні вопыту. Было толькі адно—шырае жаданне працаваць. Работа пачалася з пастаюккі ўрўкы з «Рэвізор» Гогаля, сцэны з п'ес Остроўскага, невядомы аднаактовак.

—Тамы мы працавалі, можна сказаць, усялякую,—прызнаецца цяпер Раіса Барысаўна,—самі не ведалі, што добра было і што дрэнна. Сапраўдна творчая праца калектыва пачалася пазней, у 1947 годзе. Там ўпершыню мы трапілі ў Віцебск на абласны агляд самадзейнасці, там мы атрымаў дапамогу, шчырую, разумную падраду.

Многаактовы спектакль «Старыя сябры» Л. Малугіна, які паказаў Багушэўскі драмгурток у Віцебску, глядзельнікі актёры і рэжысёры тэатра імя Якуба Коласа. Яны зрабілі падрабязны аналіз тэатра, што было добрага і дрэннага ў спектаклі. Актёры запрасілі ўдзельніцка драматычнага калектыва на свае рэпетыцыі, бліжэй пазнаёмілі з тым, якія працуюць самі. Гэтыя першыя творчыя сустрэчы пераарасла пасля ў сапраўдную творчую дружбу. Не раз павялі гуртковы ў прафесійным тэатры, не раз актёры наведвалі самадзейны калектыв, дапамагалі добрай падрадай, цэлым словам.

У першыя пасляваенныя гады не было не толькі неабходнага рэв'юітэ да афармлення сцэны, але нават і звычайнай залона. А ўдзельнік гуртка насперак усім вышарылі аформіць свой першы спектакль так, як гэтага патрабавала п'еса Л. Малугіна «Старыя сябры».

Здзівіліся гледачы, калі, прыйшоўшы ўвечары ў свой Дом культуры, убачылі гурток, п'які спектакль. Сцэна была абстаўлена неабходнай мэбляй і ўсімі патрэбнымі рэчамі.

Адночы для спектакля спатрэбілася п'ес. Гуртковы не ведалі ўсіх тонкасцей тэатральнай справы, не ведалі, што п'ес можна зрабіць з фанеры. Непадалёк ад Дома культуры ваявалася шмат паўтай шчы. Намала далялося праправаць удзельнікам спектакля, каб выбраць шчыра наглыны, папрыносці іх на сцэну і скласты сапраўдную п'есу. Аб усім гэтым гуртковы ўспамінаюць цяпер з гумарам.

Гуртковы прыпамінаюць яшчэ азін даволі характэрны для іх факт. Багушэўскія павінны былі іграць у Віцебску спектакль па п'есе «Выбаўляе, калі ласка!». Было дамоўлена, што парк Вялікіне Барзевай, выканаўчы ролі хлапчука, дадуць у тэатры. Але здарылася так, што гуртковы парк не атрымалі. Што рабіць? Да спектакля засталася зусім мала часу, а іграць без парка—значыць спаваць усю справу.

Незадоўга перад спектаклем высветлілася, што Валентына Барзева наогул кудысьці зьехала. Кінуліся туды-сюды—нідзе няма. Што прыдумам, якую даць раду? Зрываецца-ж пастаюкка.

Перад самым пачаткам спектакля ўбгае Вяля. Толькі замест пышных кос у не звычайнай прыскае хлапчука. Нічога не папашам—далялося збегач у цырульню.

За ўсе гэтыя гады сфармаваўся добры драматычны калектыв. Па-ранейшаму яго ўзначалывае Раіса Сарочкіна. Не пакаіеся Любімага заняты ўдзельніцка першых спектакляў З. Кур'явінава шмат год выступае ў спектаклях Міхаэ Сокалаў. Побач з ветэранамі ў драматычным гуртку намала здольнай моладзі. Многія лічач за гонар займацца тут. Федар Войка надаўна закончыў політэхнічны інстытут і прыехаў працаваць у Багушэўскую МТС. Вечарамі ён займаецца ў тэатральным калектыве. Шмат увагі аддаюць самадзейнаму мастацтву Надзея Стасенка, Любоў Шыльціна, Ада Навачка, Мікола Лаўкоў і многія іншыя рабачыя і служачыя раёна.

За гэтыя гады калектывам пастаўлены спектаклі «Паўліна» Я. Купалы, «Пялюнь жаваранкі» К. Крапіва, «Алазанская даяна» К. Губарвіча і І. Дорскага, «Маленькая хмарка» М. Клімовіча, «За другим фронтам» В. Сябка, «Жаніцца» Н. Гогаля, «Юлія» А. Чэхава і цэлы рад многаактовых і аднаактовых п'ес.

За дзесяць год сыграна 480 спектакляў, якія прагледзела каля 95 тысяч чалавек. Сярод гледачоў і жыхары сталіцы рэспублікі і жыхары самых аддаленых вёскаў раёна.

Але менш за ўсё захапляюцца ў калектыве сваім дасягненнем. Тут больш абавязваць пра будучыню. Цяпер, як і многія іншыя самадзейныя калектывы, багушэўскі рыхтуюцца да саракагодня Савецкай улады—працуюць над п'есай «На юртным паўноку». Калі раней прафесійны актёры дапамагалі ажыццявіць калектыву па пастаюкку, то цяпер багушэўскі марав за справіць выканаўчы тэатр сыграць разам з імі ў самадзейным спектаклі.

—Віцярні змож апаваў Багушэўск. Па аднаму, на апрак пачалі падыходзіць драмгуртковы на рэпетыцыю. У невядомым пакойчыку стала сцэна, але ніхто не звяртае на гэта ўвагі. Новыя ўражаны прыжытае гна, новая работа над харовым спектаклем.

—Увага, таварышчы, пачнем. Сёння мы зноў будзем рэпетыраваць наш фестывальны спектакль «Дзювося на калесах» П. Давыдава—гаворыць кіраўнік Раіса Сарочкіна.

Усе адразу прынілі. Вышліла на сцэну Надзея Стасенка, якая выконвае ролію Ганы, за ёю—Любоў Шыльціна, Міхаэ Сокалаў стаіць збоку і чакае свайго выхаду. Але як «ажыць» ужо Сокалаў сваім вобразам, які дакладна, правільна рэагуе на ўсе падзеі, што адбываюцца на сцэне!

І хоць спектакль «Дзювося на калесах» паказваўся некалькі разоў гледачам, і тыя цэпа ўспрынялі яго, калектыв не спыняе работы над ім. Хутка павінен прыехаць народны артыст БССР ЦІ Сяргейчук, які правядзе з удзельнікамі некалькі рэпетыцыяў.

Рэпетыцыя, нягледзячы на позні час, працягваецца...

В. САМАРЫН, г. Багушэўск.

ШКОЛА І МУЗЫКА

Аб музычным выхаванні моладзі многа гавораць, але па-ранейшаму мала што робіць. У большасці нашых школ роля мастацтва недаацэньваецца, і таму музычная адукацыя пастаўлена дрэнна.

Калі гутарка ідзе аб школьнай музычнай адукацыі, дык у першую чаргу яацца на ўвазе ўрок спеваў. Лічэ выдатны рускі педагог К. Ушыньскі гаварыў аб харавых спевах як аб «магутным педагогічным сродку». Але чамусьці ў многіх школах рэспублікі і, у прыватнасці, у самім Мінску на ўрокі спеваў глядзяць як на другарядны прадмет, які нібы нічога не дае школьнікам і без якога можна абійсціся. Нам, напрыклад, вядома, што ў 4-й школе Мінска вучні аднаго з пачатковых класаў на ўроках спеваў займаюцца чытаннем кніг, а настаўніца ў гэты час правярае школьныя сшыткі. І такіх прыкладаў можна знайсці колькі хошан.

Весці ўрокі спеваў часта даручаюць людзям, якія слаба разбіраюцца ў музыцы, не ведаюць нотнай граматы і не валодаюць ні адным з музычных інструментаў. Унікае пытанне: чаму можна навучыць такі педагог? Гэтыя ўрокі для дзяцей і для самаго выкладчыка ператвараюцца ў сундэльны сум, і вучні хутка перастаюць імі цікавіцца.

Міністарства асветы БССР час, нарэшце, сур'ёзна ўважэцца за музычную падрыхтоўку саміх настаўнікаў пачатковай школы, каб у бліжэйшым час забяспечыць навучальныя ўстановы кваліфікаванымі педагогічнымі кадрамі. Тым больш, што адно Гродзенскае музычна-педагагічнае вучылішча не ў стане вырашыць праблему падрыхтоўкі выкладчыкаў спеваў. Значыць, вядома, трэба павялічыць у рэспубліцы колькасць музычна-педагагічных вучылішч і, апрача таго, адрыць музычна-педагагічны аддзельнік па ўсіх музычных вучылішчах.

Пастаў час перагледзець і вучбыныя кніжы ў педвузавішчах. Вельмі важна, каб іменна там будучыя настаўнікі пачатковых класаў вывучылі нотную гра-

мату, атрымалі поўнае вакальна-харавыя навыкі і авалодалі метадаль правядзення ўрокаў спеваў. Без гэтага маладым настаўнікам проста будзе немагчыма выхоўваць у дзяцей мастацкі густ і любоў да музычнага мастацтва.

Урокі спеваў у агульнаадукацыйных школах—асноўная, але не адзіная форма музычнага выхавання. Многае ў гэтых адносінах могуць зрабіць школьныя харавыя калектывы, якія рэкамендуецца ствараць па ўроставаму прычыну. Аднагалосым і двухгалосым спяваннем трэба ахапіць вучняў маладзінных класаў, а шматгалосым больш дасупна старшакласнікам. Пры ўмелым падборы рэпертуару і правільным кіраўніцтвам школьнымі хорами можна, несумесна, дабіцца добрага гучання, чэстнасці і заложнасці галасоў і выразнага выканання.

Не скарот, што ў тых школах, дзе дырэктар або завуч самі любяць мастацтва і кваліфікацыя аб музычным выхаванні школьнікаў, з урокам спеваў і з пазакласнай гурткавой работай справа абстаіць больш-менш паспяхова. Добрая харавая калектывы ёсць ў 2-й, 8-й і 30-й школах Мінска. Дырэктар 43-й школы В. Даршан сам часта бывае на ўроках спеваў, цікавіцца работай школьнага хору.

А воль у мінскай сярэдняй школе № 4 няма ні хору, ні арцэстра народных інструментаў, але затое тут створаны так званыя эстрады ансамбля, у склад якіх уваходзяць фарціяна, акардон, гітара і... дзе барабаны. Удзельнікі гэтага ансамбля прадастаўлены самі сабе. На свой асабісты густ, без ведама дырэктара яны падбіраюць рэпертуар. Школьны музыканты іграюць пустыя, безматэрыялы адзавыя мелодыі, даволі «эфектна» інструментаванія. Усё гэта—вынік дрэннага музычнага выхавання вучняў, якім у свой час не прышчалі сапраўднага эстэтычнага густу, любві да ўсяго пудоўнага ў музыцы.

Яўна не даціцьца з пазакласнай гурткавой работай у мінскіх школах №№ 11, 23, 34, 36 і іншых. Тут адны дырэктары

Выстаўка старажытнай зброі

У двух залах Кобрыйскага ваенна-гістарычнага музея імя А. В. Суворова адкрылася выстаўка зброі XV—XIX стагоддзяў. Выстаўлена вялікая колькасць экспанатаў, якія да гэтага часу захоўваліся ў фондах музея.

Выстаўка знаёміць з характэрнымі зброямі халоднай і агнястрэльнай зброі, якой нашы мужныя продкі абаранялі родную зямлю ад інашчуждзін захваціў. Побач з рускай зброяй на выставі прадастаўлена рознастайная трафейная заходнеўрапейская і ўсходняя зброя.

У першай зале асабліваю ўвагу наведвальніку прыцягваюць сцэны, на якіх выстаўлена руская зброя XVI—XVII стагоддзяў. Апрача халоднай зброі—берашоў, копыў, рагацін, мечоў, шабляў—тут выстаўлены прымітыўныя кнотавы мушкет і вялікая красавіца стрэльба. Серыя рознастайных пісталетаў, што экспануюцца на адной з вітрын, дзе магчымась знаёміцца з эвалюцыйна агнястрэльнай зброяй на працягу стагоддзяў.

У першай зале прадастаўлены таксама шматлікія ўзоры ачынай і інашчуждэльнай зброі XVI—XVII стагоддзяў: калчуга,

панцыр, шлемы, шчыт, рыцарскія даспехі і інш.

Экспанатамі другой залы адкрываюцца вітрыны з рускай халоднай і агнястрэльнай зброяй XVIII стагоддзя. Тут асабліваю цікавасць выклікае афіцэрская шпага з пубэртэтам ад часу наліскам «Віаг, цар Пётр Алексеевіч», пікіёрская кап'э часоў Петра І, цяжкаважыя пісталеты тульскай работы.

На вялікім стэндзе размешчаны ўзоры зброі, якая была на ўзбраенні рускай арміі ў 1812 годзе. Побач выстаўлены рускія пяхотныя ружжы, сярод якіх адно з прадаўленам рускім трохгранным штыхам, зроблена на Тульскім заводзе ў 1797 годзе. Такія ружжыя былі ўзброены савоўраўскіх цудабатары ў перыяд італьянскай кампаніі 1799 года і легендарнага швейцарскага паходу.

Заканчваецца выстаўка вітрынай з рускай халоднай зброяй XIX стагоддзя, сярод якой марскі палач часоў Крымскага вайны 1853—56 годаў і афіцэрская нагародная шпага з надліскам «За храбрасці». Гэты палач адносіцца да руска-турэцкай вайны 1877—78 гадоў.

А. МАРТЫНАВ.

Госці

МАЛАДЫМ—ДАРОГУ І ДАПАМОГУ

Днямі пачынае работу чарговы семінар маладых паэтаў, які склікаецца Саюзам пісьменнікаў Беларусі. Запрошаны для ўдзелу ў семінары звыш дваццаці аўтараў, якія дружаюць свае вершы ў рэспубліканскіх і цэнтральных выданнях.

Трэба сказаць, што творчыя семінары, бадай, адна з лепшых і найбольш карэспандэнтных форм сувязі маладых літаратараў са старэйшымі пісьменнікамі, з Саюзам пісьменнікаў. Аб гэтым сведчаць семінары папярэдніх гадоў.

Як вядома, няма такіх школ, дзе вучаць пісаць вершы ці аповяданні. Мастацкая літаратура — не звычайнае рамяство, а творчасць, да таго ж чыста індывідуальнага характару. Шыць людзі розных прафесій і рознага жыццёвага вопыту. Аднак дасканаласць веданне літаратуры, тэорыі і тэхнікі літаратурнай справы — гэта той трукт, на якім пісьменнік павінен стаць перада, каб ішоць мець поспех у сваёй рабоце. Тым больш варта вучыцца практычна — семінарамі, дзе малады аўтары могуць пачуць аўтарытэтыя слова аб сваёй творчасці ад старэйшых пісьменнікаў і крытыкаў, выслухаць іх думкі аб «секрэтах» майстэрства.

За апошнія гады паэтычны атрад нашай беларускай літаратуры папоўніўся новымі імямі. Прыняты ў члены Саюза пісьменнікаў маладыя паэты С. Гарбунюк, П. Макаш, А. Вольскі, Н. Гілевіч, І. Муравейка, М. Смагаровіч, Б. Спрычуня. Амаль усе яны выдалі першыя кнігі вершаў.

З прыемнасцю пазнаёміліся чытачы з першымі паэтычнымі творами У. Караткевіча, У. Паўлава, Е. Лось, М. Кулішчыка, Р. Барадзіна, Г. Бураўшчына, М. Воранава, Ю. Свірко, Л. Яўнава і інш. Больш з іх мае што сказаць чытачу, прыкладны і творчы рост гэтых паэтаў. Яны сапраўды думалі аб песні, яе пра гэта гаворыць у адным з лепшых сваіх вершаў маладая паэтка Еўдзія Лось:

Трэба думаць аб песні, якою вешаць,
Аб той кніжцы, якую з сабою вясеш...
Трэба думаць, якою дарогай ідзеш
І каго за сабой той дарогай вядзеш.

Такі атрад змалых, удумлівых маладых паэтычных сіл ідзе ў літаратуру. І мы шчыра яго вітаем.

За апошні час мяне давялося прачытаць сетні вершаў маладых і пачынаючых аўтараў. Сярод іх ёсць, безумоўна, звычайныя і адчуваюцца свежымі галасамі. Аднак складзецца ўражанне, што многія ўсё-ж не разумюць або слаба разумюць сутнасць паэзіі, успрымаюць яе найбольш знешне; рытмізаваны радкі, сякія-такія рыфмы, часамі параўнанні... Відаць, нашы сярэднія, ды і вышэйшыя школы не даюць грунтоўных ведаў у галіне паэзіі, звяртаюць увагу больш на тэматыку, чым на спецыфіку паэтычнай творчасці: мысленне, вобразнасць, арганічнае адзінства зместу і формы і г. д.

Вось перад намі літаратурная старонка стаўдзюўскай раённай газеты. Вершы, змешчаныя ў ёй, характэрны ў той ці іншай меры і для многіх пачынаючых аўтараў з іншых раёнаў. Трэба думаць, рэдакцыя надрукавала гэтыя вершы з такімі шчырымі намерамі; шчырыя былі і заданні выказаць свае думкі і пачуцці мовай паэзіі ў аўтараў вершаў. Але паэтычныя поспеху ў іх творах мала. Работнікі рэдакцыі не дапамагалі сваім аўтарам разабрацца, у чым сэнс паэтычнай творчасці.

Пры некаторых рэдакцыйных раённых газет (касповіцкай, радзівіцкай, кімавіцкай і інш.) створаны літаратурныя гурты і аб'яднанні, ёсць яны і ва ўсіх абласных цэнтрах. Чаму-б рэдакцыям, перш чым надрукаваць творы маладых аўтараў, не абмеркаваць іх калектыўна ў сваім аб'яднанні? Гэта было-б добра для маладых маладых паэтаў. Дарчы, гэта ажыццявілі-б і работу абласных аб'яднанняў, якія не ўсёды добра працуюць.

Найбольш актыўным і моцным у нас лічым Гродзенскае літаратурнае аб'яднанне. У мінулым годзе яно выдала цікавы і зместны альманах «Нёман», прыхіль-

на сустрэты чытачамі. Праўда, асобныя вершы гэтага альманаха маглі-б быць лепш апрацаванымі, але недахопы іх не так кідаюцца ў вочы, як, напрыклад, недахопы некаторых вершаў надрукаваных нядаўна на літаратурнай старонцы маладзечанскай абласной газеты:

А краны ветру падсталяюць плечы,
Каб мускул свой магутны асважыць...
І далей чытаем: «і вуснамі думкамі
пушыніці цалуюцца з расою раніцой. Зямля,
як волат, распраўляе грудзі, імкнучыца
песні вольна ў прасяг...». Другі паст
піша пра «радысны» трактар, які, «ад
сэрца» салютуе сонцу колацамі дыму...
Аўтары хацелі выказаць свае думкі «пры-
гожымі» параўнаннямі. Але гэта ўяўная,
надуманая прыгажосць.

Некаторыя маладыя паэты мала пра-
дуцуюць над вершамі, імкнучыца хутчэй на-
друкаваць іх, крывадыця, калі іх не
друкуюць. А як-жа можа рэдакцыя надру-
каваць верш, калі ён напісаны п'янымі па-
эстамі або наўдальнымі на форме радкамі:
Жыццё бурліла навакол,
Яно кіпела ў творчай пене...
...О, быў там сляпым я які
Дадаць яшчэ, што ў такіх вершах
аўтар рыфмуе: «пазаў — прывал; ідзе—
зава; ждэ—бярэ» — і ад паэзіі нічога не
застанецца. Не мае шансаў надрукавацца ў
літаратурным выданні і той малады паэт,
які блытае вершы са звычайнай
газетнай прозай:

Раскавіце паслак наш родны,
Прыгажэ, змяняе аблічча сваё.
Не пазнаць год праз п'яць яго будзе
Многа здарыцца тут пераменам.

У прыліцы да гэтых вершаў аўтар
дадае: «Я працу, каб мне была акааана
дапамога ў вырашэнні маіх памылак». З
такімі просьбамі звяртаюцца да рэдак-
цыі і літаратурных кансультаў многія
маладыя аўтары, не ведаючы, што памы-
лак у паэтычных вершах ніхто вырашыць
не можа, што справа тут не ў памылках.

Сяк-так напісаны вершы не кране
чытача, не выкліка ў яго ніякіх думак
і пачуццяў. Зрабіць гэта звычайна толькі са-
праўднае мастацтва, адзначае высокая
ідэйнасць і дасканаласць паэтычнай фор-
мы.

Вядома, не ўсе жадаючы пісаць вершы
стануць паэтамі. Аднаго жадання мала.
Аднак правільна і тое, што мала хто з
вядомых паэтаў напісаў адрэзу вершы,
дасканалыя па зместу і форме. Майстэрства
паэты ў працэсе глыбокага вывучэння
жыцця, авалодання вышэйшай культуры,
у творчай працы. Вось чаму і Саюз пісь-
меннікаў і рэдакцыя павінны з вялікай
увагай ставіцца да вывучэння сапраўдных
маладых талентаў, штодзённа і калатэлі-
ва займацца іх выхаваннем, не абмяняць
заўважанага паэтычнага зерня.

Калі глянуць на справу з гэтага боку,
дык трэба прызнацца, што мы ўсё-ж ма-
ляць друкам лепшых вершаў маладых
паэтаў, асабліва ў абласных і рэспублі-
канскіх выданнях, слаба дапамагем іх
творчаму росту. Калісьці, у 20 — 30-я
гады, нават рэспубліканскія газеты дру-
кавалі літаратурныя дадаткі. Чаму-б нам
і зараз не надрукаваць іх, хоць-бы ў аб-
ласных газетах? Слы літаратурны ў нас
сапраўды ёсць ва ўсіх буйных гарадах.

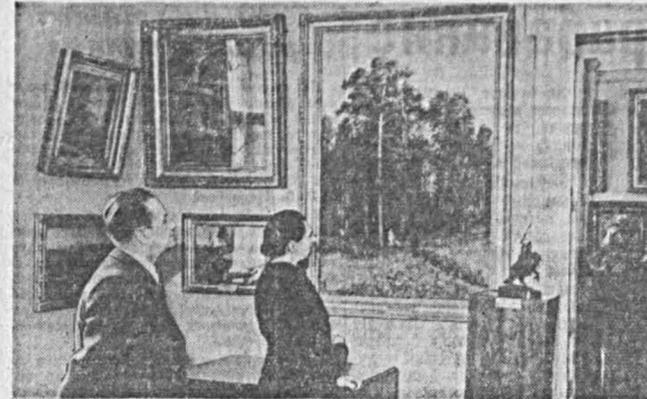
У некаторых цэнтрах РСФСР і Украіны
існуюць спецыяльныя выданняцы. Мар-
чымся, у нас, у Беларусі, ствараць іх па-
куль што няма патрэбы. А вось справа з
выданнем альманахаў і літаратурных да-
даткаў да газет зусім наспела.

Шмат больш маглі-б зрабіць у гэтым
сэнсе і Саюз пісьменнікаў і яго друкава-
ныя органы. Вельмі пажадана, каб нашы
газеты і часопісы часцей друкавалі агля-
ды-рэцэнзіі на вершы маладых. Гэта так-
сама важная форма вучобы і выхавання
літаратурнай моладзі.

Саюз пісьменнікаў, вядома, не можа са-
браць на семінар усіх маладых паэтаў.
Трэба спадзявацца, што ў далейшым такіх
сустрэч паэтаў розных пакаленняў будзе
дадавацца часцей як у Мінску, так і ў
абласных і раённых цэнтрах.

Шчыра жадаем удзельнікам семінара
новых творчых поспехаў.

А. КІМОВІЧ.

Грамадскасць горада Львова адзначыла 50-гадовы юбілей Львоўскай дзяржаўнай карцінальнай галерэі. У залах галерэі экспануюцца творы вялікіх рускіх мастакоў—Рэпіна, Шышкіна, Айвазоўскага, Макоўскага, Вершчыгіна, Трапініна і іншых. У спецыяльным аддзеле выставлены творы савецкіх аўтараў.
На здымку: у адной з залаў карцінальнай галерэі.

(Фотакроніка ТАСС.)

Навіны культурнага жыцця

Сустрэча паэта з землякамі

У паміжшанні Уздзенскага раёнага Дома культуры П. Глеба сустрэўся са сваімі землякамі.

Пазр расказаў пра паездку ў Злучаны Штаты Амерыкі, дзе ён прымаў удзел у рабоце ХІІ сесіі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

П. Глеба падзяліўся таксама ўражан-
нямі ад сустрэч з пісьменнікамі Э. Войні-
ці — аўтарам рамана «Авалдзень».

Прымутыя горада дзякавалі земляка за цікавы веча.

Д. СЛАУКОВІЧ.

Літаратурны вечар

У Любаны адбыўся літаратурны вечар, арганізаваны мясцовым літб'яднаннем. Залу Дома культуры залюцілі жыхары раёна — калгаснікі навакольных сельгас-
траў, інтэлігенцыя. Доклад і ад вынікаў
тэатра пленума Саюза савецкіх пісьмен-
нікаў Беларусі зрабіў І. Муравейка. Пасля
ён прамаўляў свае новыя вершы.

З чытаннем сваіх твораў выступілі так-
сама члены аб'яднання Г. Давідовіч, Н. Лагун, І. Хатэнка.

А. ГОУХМАН.

Цікавыя мерапрыемствы

Гэтымі днямі Палац культуры профса-
заў у Мінску арганізаваў вечар рэвалю-
цыйнай песні. На вечар сабралася мно-
га моладзі і пажылых рабочых сталін.
Яны з цікавасцю праслухалі гутарку аб
тым, як узніклі рэвалюцыйныя песні. За-
тым удзельнікі вечара калектыўна спява-
лі «Варшавянку», «Смела, таварышы, у
ногу», «Мы—кавалі...»

У бліжэйшых час будучь правядзены
вечары песень часоў грамадзянскай і Вя-
лікай Айчынай войнаў.

Рыхтуючыся да 40-га гадавіны Савецкай
улады, работнікі палітычнага аддзела і
іншых аддзелаў Мінскага абласнага аддзела
бібліятэкаў і музеяў правядуць агляд мастацкай
літаратуры пад назвай «Герой-Кастрычнік».

У агляда выкарыстаны творы «Добры»
В. Маякоўскага, «Рашчоны крок»
Б. Кербабаева, «Большэвікі» І. Крэмлэва
і іншыя.

А. КІМОВІЧ.

„3 ХУТКАСЦЮ ЧАРАПАХІ“

У змешчаным пад такім загалоўкам
фельетона («Літаратура і мастацтва» ад
25 сакавіка г. г.) гаварылася аб недахо-
пах у рабоце гарадскога аддзялення сувязі
Мінскага гарадбаштама. Як паведа-
лі рэдакцыі ў Міністэрства сувязі БССР,
факты, падзельныя ў фельетоне, сапраў-
ды мелі месца. Фельетон абмярковаў на
нарадзе кіруючых работнікаў баштама і
начальніка гарадскога аддзялення сувязі,
а таксама на вытворчых нарадах пашто-
вых работнікаў горада. Надалей кан-
троль за своечасовай адпраўкай і дас-
таўкай карэспандэнцыі адрасатам.

Аднак юрорыя справы не ў тым, як раз-
віццё пісьменнікаў і размеркаваць ма-
тэрыялы паміж рэдакцыямі. Паляшчэнне
аглядных раздзелаў звязана з асветленнем
шэрагу птаніаў, якія могуць убагаціць
нашы веды аб літаратурным працэсе. Да
ліку іх належыць пытанні: аб сувязі лі-
таратуры з фальклорам, аб гісторыі жанраў
у беларускай літаратуры, аб уплыве
працэсу ўтварэння нацыі на літаратуру,
аб становішчы сацыялістычнага рэалізму ў
беларускай літаратуры, аб літаратурных
узаемазв'язках. Калі першыя чатыры па-
трабуюць спецыяльных даследаванняў, дык
два вышэйшых пытанні азначаюць лепшы
выкарыстанне тых матэрыялаў, якія ўжо
здабыты. Праўда, і тут распаўсюд ідзе
ніроўнамерна: руска-беларускі і украі-
на-беларускі сувязі маюць сваіх дасле-
чыкаў, а польска-беларускі сувязі не
знайшлі яшчэ свайго адлюстравання. Гэта
адназначна адчуваецца на старонках
дапаможніка.

Вельмі сказаць, што нарысы напісаны
ў адрэзе ад беларускай літаратурнай дум-
кі. Грунтуючыся на папярэдніх работах,
нарысы замацоўваюць правільную мар-
ксісцкую канцэпцыю гісторыі беларускай
літаратуры ад старажытных часоў да сё-
няшніх дзён, паказваюць разлічце напы-
няльнай культуры як працэсу барадбы
прагрэсывага кірунку ў рэакцыйным. На
аснове марксісцка-ленінскай асцэтыкі ў
рабочых аддзелах адрэзі розных літарату-
рных павіней і грун.

Прымяна азначаць, што нарысы ма-
глі быць рэзультатам літаратурнага ана-
лізу. Ірчай, чым у расійскай вучэбнай
літаратуры, перадаюцца асабліва
творчых шляхоў пісьменнікаў, фарман-
цыі іх асцэтычнага погляду, лепш ўліч-
ваецца спецыфіка жанраў, месцамі нават
добра аналізуецца лірычная паэзія. Ві-
даць больш смеласці ў накіраванні раз-
віцця і творчых хібаў у паэтычных пісь-

Другі абанемант канцэртаў

У рэспубліцы праводзіцца другі абане-
мент у шкыла літаратурных канцэртаў,
які наладзіла Беларуска дзяржаўная
філармонія. Асабліва цікавасць уяўляе
кампазіцыя драматычнай паэмы Н. Хік-
мета «Легенда аб каханні».

У аснову твораў аўтар паклаў старадаў-
нюю легенду аб Фархале і Шырыні, якая
атрамаля шырокае распаўсюджанне на
усіх краінах Усходу. На яе аснове паст
напісаў выдатны твор, прасякнуты любоўю
да радзімы.

З чытаннем гэтага твора выступіла
лаўрат Усеазавага конкурсу майстроў
мастацкага слова Т. Давыдава. Яе вы-
ступленні абдуцця ў Мінску, Гомелі і
Бабруйску.

У Старадарожскім раёне

У Крамоўскай сярэдняй школе Стара-
дарожскага раёна адбыўся літаратурны
вечар, прысвечаны творчасці Янкі Брыля.
Выкладчыца беларускай мовы Л. Квят-
ко расказала аб жыцці і творчасці пісь-
менніка.

Вучні прачыталі ўрыўкі з аповесці
Я. Брыля «У Забалотці дзёсе».

Старадарожская дзіцячая бібліятэка

наладзіла ранішнік, прысвечаны літарату-
ры для дзяцей.

Задачы бібліятэкі Т. Рэўтовіч, раска-
заўшы на ўступным слове аб сучаснай
дзіцячай літаратуры, працягла твора
Я. Маўра і К. Чукоўскага.

Малады паст — супрацоўнік раённай
газеты «За савецкую Радзіму» М. Па-
рахніч расказаў юным чытачам аб су-
стрэчах з беларускімі пісьменнікамі Яку-
бам Коласам, Петрусьм Броўкам, Максі-
мам Танкам і прамаўляў свае вершы «У
роднай школе», «Шпакі прыляцелі», «Бра-
ці», «Юныя мічурніцы», прысвечаныя
школьным.

У. ТУРАУ.

„ПРАЗ ДРОБЯЦІ“

У нашай газеце ад 16 сакавіка г. г.
пад такім загалоўкам быў надрукаваны
допіс работніка Уздзенскай раённай біб-
ліятэкі Д. Слаўковіча, у якім гаварылася,
што Мінскі бібліятэкар дзіцяча забеспя-
чвае бібліятэкі вобласці інвентарнымі кі-
гамі. Як паведаміў рэдакцыі намеснік на-
чальніка Упраўлення культуры Старадарож-
скага раёна М. Пятунчыч, факты, падзельныя ў
допісе, адпавядаюць сапраўднасці, а таксама, што ін-
вентарныя кігі для бібліятэк будучь вы-
ступяць Мінскім абласным бібліятэкар-
ам у гэтым месцы.

Раздзелены народ на ўніятаў і праваслаўных...

Раздзелены народ на ўніятаў і праваслаўных... глумачыцца так, быццам гу-
тава ідзе аб раздзяленні беларускіх і
украінскіх зямель з Маскоўскім княствам.
Сапраўды, Філіповіч быў змагаром за
ўз'яднанне Беларусі з Расіяй, але гэта
паўночна падтрымаў сапраўднымі факта-
мі, якіх твор мае дастаткова.

Скарны адносіцца В. Вольскім да ліку
«выдатных дзеячоў-гуманістаў», але не
ў сэнсе прыналежнасці да грамадска-
культурнай пільні Ренэсанса, а ў суча-
сным разуменні слова. Пэратворана ў
догму правільная канцэпцыя аб самабыт-
насці культуры ўсходніх славян, відаць,
яшчэ палыхала ўваўненне і пераключыла
звычайна дзейнасць Скарнына ў культур-
ным руху на Захадзе. Дарчы, тут ма-
рацый Карскі, але на яго працу робяць
толькі родныя спасымы там, дзе думкі
В. Вольскага супаўняюць.

Яшчэ больш аўна відэль дыпламатыч-
нае ўхіленне ад адрэзі ў раздзеле «Лі-
тоўскія летапісы», а таксама ў раздзеле
аб літаратурнай перыяду ўмаўнення феа-
дальна і перыяду барадбы супраць
польскіх магнатаў. Ужо самыя назвы
раздзелаў сведчаць аб парушэнні агляда-
на прынятым перыядызацыі. Праўда,
нельга вымагаць ад аўтара, каб ён адліч
вырашчы складалася пытанне перыядыза-
цыі старажытнай літаратуры. Але ўсё-ж
патрэба было ўзяць на сябе смеласць
устаўдзлення, хай сабе рабчым, папярэ-
дні адрэзі летапісаў, больш яснага аб-
грунтавання прымятаў. Пакуль што самы
падед старажытнай беларускай літарату-
ры на два перыяды не апраўдан і лагіч-
на, і гістарычна, бо, па сутнасці, для
абодух перыядаў асно і жэта грамадска-
аўраў застаецца адна і тая-ж—нацыяналь-
на-вызначальная барадба.

Такім чынам, у адносінах да старажы-
най літаратуры важным а'ўдзленца пы-
танне аб творчым выкарыстанні аясцён-
чых савецкага літаратурнаўста і аб
уважлівых адносінах да папярэдніх наву-
ковых даследаванняў.

Для літаратуры савецкага часу гэта
завача таксама не атымаецца, а набыла
больш ажаданы і адказны змест у па-

СЭРЦА КОМУНІСТА

Прачытаўшы добрую кнігу, прыемна
аддацца раздуму аб жыцці, аб яго шля-
хах-дарогах. Шмат што прыгадваецца з пе-
ржытатга самім табой і тваім родным
краем...

Такі востны нарыс Янкі Брыля
«Сэрца комуніста» (Полымя № 3,
1957 г.).

Апаўдзена ў нарысе пра Паўла Ар-
сеньевіча Жалезняковіча, папярэдняга са-
кратара Бардзіскага раёна партыі. Гэта
сціплы чалавек і нястомны працаўнік.
У рэчах нашай партыі — тысячы такіх
людзей. Яны жыццё сярца нас, пра-
дуць разам з намі, занятыя, як і мы,
звычайнымі будзённымі клопатамі, вялікі-
мі і малымі спаванамі.

Чаму-ж нарыс на-сапраўдному хваліць?
Янка Брыль таленавіта расказаў пра
дэа чалавеча з народа, стварыў звычай-
нальны вобраз комуніста, нашага сучасна-
га. У гэтым вобразе ўвасоблены рысы на-
рода, жыццё героя паказана ў перапын-
кай сувязі з таварышамі на барадбе, з
народам, дзякуючы чаму нарыс атрымаў
шырокае гучанне, стаў усхваляваным апа-
вяданнем пра цяжкую эпоху ў жыцці за-
ходнебеларускага краю.

Чытаючы нарыс, яшчэ і яшчэ раз пе-
раканваецца, якія вялікія магчымасці
мастацкага адлюстравання рэалісма ма-
е гэты жанр літаратуры. Хіба-ж мала вы-
казалася думка, быццам у чыста даку-
ментальным нарысе нельга даць поўна-
вартую карціну жыцця, нельга пранік-
нуць у так званы інтымны свет героя,
ціжка стварыць займальны сюжэт і г. д.
Нарыс «Сэрца комуніста» поўнаасцю аб-
вргае такіх сцвярджэнні.

Гэта асабліва ажрава відэль на тых
мастацкіх прыёмах, пры дапамозе якіх
аўтар стварае вобраз галоўнага героя на-
рыса. У самых розных жыццёвых абста-
вінах бачым мы Жалезняковіча. Пісьмен-
нік знайшлі нас з ім у час мітыngu,
прысвечанага адрэцыі помніка загінуў-
шым воінам і партызанам Вялікай Ай-
чынай войнаў. Паказваючы, з якім глы-
бока чалавечым хваляваннем Жалезняко-
віч, ён накрываючы галаву, падышоў да
мікрафона», каб сказаць прамова, пісь-
меннік спалучаў ідзе вельмі асцюва, але
выразную характарыстыку яго: «... сакра-
тар райкома партыі, былы камісар аднаго
з мясцовых партызанскіх атрадаў, высокі,
крыху сугуленны і заўчасна пасведны
чалавек...».

У далейшым готая характэры-
стыка ўсё больш і больш разгортаецца
на новых і новых дэталі і фактах. Толькі
што мы бачылі Жалезняковіча на мно-
галюнай плошчы, і адрэзу-ж, у наступ-
ным малюнку, ён ужо адліч у сваім кабі-
неце раздумвае аб тым, што зроблена ў
раёне па ўдзёму сельскай гаспадары. Гэты
розум героя ўдала выкарыстоўваецца для
паказу лепшых людзей калгаснай
вёскі, з якімі поўнае стоты год праца-
ваў ён, пажаау вялікіх здыбткаў новага,
савецкага жыцця ў заходнебеларускай
вёсцы. Аднак-жа гэты эпоа яна і зна-
на большую ідэйна-мастацкую нагрукую;
у далейшым пісьменнік паказвае, якія вя-
лікія ахвары аддаў народ у змаганні за
савецкі лад, і, бачачы светлую яну наша-
га сэрца, як-раўнаса-ведзець, што не да-
рожна ўдзіць сыны народа аддаваць за
гэтую яву ўсёе агонь сваіх сэрцаў і
жыццё без астацку...

Менавіта такая думка ўвесь час спа-
рожнічае чытачу, каб і далей ён знай-
дзецца з раздзеламі, якія апаўдзена пра-
гераізм палітычнай барадбы супраць пі-
судчыкаў, пра пакуты, мужна перанесе-
нага змагаром за трынаццаць год астра-
ннага аызольвання. Нааўдзена, гэта найма-
нейшы па мастацкай ідэе раздзелы на-
рыса. Яны маюць вялікаасцю аду рэ-
валюцыйнара; і там, за турэмнымі бра-
тамі, сэрца комуніста бласла судна з
сэрцам народа, змаганне не сціхала і
там...

Янка Брыль умее паказаць шматгран-
насць характэру свайго героя, ён не
баіцца заганяць у самыя глыбіні чала-
вечай душы. Вельмі ўдала выкарыстоўвае
пісьменнік такі прыём, які адносіны героя
да бліжэй аму людзей. Вось сярэд глы-

Менавіта такая думка ўвесь час спа-
рожнічае чытачу, каб і далей ён знай-
дзецца з раздзеламі, якія апаўдзена пра-
гераізм палітычнай барадбы супраць пі-
судчыкаў, пра пакуты, мужна перанесе-
нага змагаром за трынаццаць год астра-
ннага аызольвання. Нааўдзена, гэта найма-
нейшы па мастацкай ідэе раздзелы на-
рыса. Яны маюць вялікаасцю аду рэ-
валюцыйнара; і там, за турэмнымі бра-
тамі, сэрца комуніста блас

ПІСЬМЫ З ВЕСКІ

3. Сур'езнае выпрабаванне

Неўдзячыце пасля вераснёўскага пленума ЦК КПСС аўтару Смаліцкага сельскагаспадарчага тэхнікума Георгія Патровіча Стрыку запрасілі ў райком партыі...

І пачалося ў яго новае працоўнае жыццё, усім не падобнае на ранейшае. То ён усё ініцыяваў ў аўдыторыях, а цалер надоеўку ўжо скача на кані па палях і дугах...

Дырэктар каждае парэ, узнімае бровы: — Кіраваць калгасам і быць завучам? — азіўляецца ён.

Як бачыце, прычыны аб'яваў адносіны Георгія Патровіча да сваіх абавязкаў тое, што ён любіць да асвечанай дзейнасці. Узнімае!

— Мы хадзілі вам прапанаваць... пачаў быў сакратар, Георгій Патровіч падняўся з крэсла: — Ведаю, ведаю, пра што кажаце і ці старшыню калгаса?..

Прапойлю яно год... У аршэлі, хопь невялікія, але зноў поспехі. Жывёлы прыбыло, новая пабудова на калгасным двары ўвайшла...

— Але вы-ж мяне ведаеце, — настойвае прасіць. — Мне абрыдла... я... ён не гаварыць, але дырэктар усё разуме...

— Не, так справа не пойдзе, — гаворыць калгаснік, — вас, Георгій Патровіч, прыслаў партыя, каб узяць арцель, вывесці яе ў пералатына, а вы, выходзіць, таго... назаў?

Сакратар акінуў субяседніка вострым поглядам: — Думаю, што чалавек знойдзецца... Незамыслимых людзей няма...

Уступваючы ў трэці год свай дзейнасці, ён некалькі разоў змяніўся, спампурнеў... Раней было, прыдзе, з усімі за руку прывітаецца, а цалер кіне галаву...

— Не, так справа не пойдзе, — гаворыць калгаснік, — вас, Георгій Патровіч, прыслаў партыя, каб узяць арцель, вывесці яе ў пералатына, а вы, выходзіць, таго... назаў?

— Не, так справа не пойдзе, — гаворыць калгаснік, — вас, Георгій Патровіч, прыслаў партыя, каб узяць арцель, вывесці яе ў пералатына, а вы, выходзіць, таго... назаў?

На гэты раз ён так нічога і не сказаў паўнага сакратару. Ды той і не патрабаваў: трэба было даць магчымасць падуць, парадзіць з сямі-юй. Да таго-ж і самі работнікі райкома лепш прыгледзецца да завуча. Во гаворка ішла аб умацаванні калгаса, аб асацыяцыйнай важнейшых узакладанай партыі.

— Ці не захворэў ён?.. Паштольце паслыгнага залому. — Што вы, — азіўляецца хатняя работніца, — яны усім здаровыя. Вось толькі нядаўна ўвайлі партфель і некуды пайшлі...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

— Не, так справа не пойдзе, — гаворыць калгаснік, — вас, Георгій Патровіч, прыслаў партыя, каб узяць арцель, вывесці яе ў пералатына, а вы, выходзіць, таго... назаў?

Перазважаючы новаму старшні нікуды не спатрабілася. Калгас імя Хрушчоўа размяшчаны тут-жа, у Смаліцка. Варта праціць метраў пяццот у другі канец вёскі, як будзе ў праўдзіні. Ну, а калі не жадаеш пешшу, дык ідзе на рыскаву паўзчыцу. Такі ўжо звычай у калгаснікаў...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

Перазважаючы новаму старшні нікуды не спатрабілася. Калгас імя Хрушчоўа размяшчаны тут-жа, у Смаліцка. Варта праціць метраў пяццот у другі канец вёскі, як будзе ў праўдзіні. Ну, а калі не жадаеш пешшу, дык ідзе на рыскаву паўзчыцу. Такі ўжо звычай у калгаснікаў...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

— Што-ж рабіць? Лаўно пара сілоўна яны рыхтаваць, пра ремонт свінніцка падуць. Ды ці мала ўсялякіх спраў, а яго не відаць... Пасядзіць калгаснікі, накураць і развідуцца. Прыходзіць назаўтра, і зноў той-ж самзе...

Крэма на калёсах

На дарогах Скідзельскага раёна можна часта ўбачыць аўтамашыну, абсталяваную спецыяльным кузавам, з правага боку якога зроблены вогняны-вітрыны. Гэта аўтаркама райспажыўсаюза. Тут калгаснік, апрача тавараў першай неабходнасці, можа набыць ма-

стацкую, сельскагаспадарчую і палітычную літаратуру. Загадчык аўтаркама Іяку Калесніку сам вялікі аматар кнігі і ўмець прапагандаваць. Толькі за чвэрць квартал мінулага года ён прадаў кніг на 19.600 рублёў.

У блакочных загадчыка крэма аўтамабіля ўсё новае і новае запісы — запісы на кнігі і брашурны. Аўтаркама ў кожным калгасе сустракаюць з радасцю. У гэтым вялікай паслуге настаяма прапаганда-ста кнігі Якава Калесніківа.

І. КРЫШАЛОВІЧ.

Усебакова асвятляць гісторыю літаратуры

адвау на пытанне, як усё-ж прайшоў працэс авалодання метадам спецыяльнага кузава, студэнт не знойдзе ў дапаможніку.

Пачаткі статыстыцы ляжыць і на некаторых манатрафічных раздзелках. Хале-дася-б бачыць больш дынамікі ў пачае творчага шляху Ф. Багушэвіча, М. Багдановіча, К. Крапіны. Чытаючы пра К. Крапіну, паддаецца ўражанню, што сутнасць эвалюцыі яго творчасці эвалюцыя талкаў і змене жанраў — ад пьесы да прозы, а пасля — драматыі. Пысы К. Крапіны, пачынаючы з першай («Канец дружбы»), разгаварваюць без істотных крытычных заўваг, таму аўтаркама словы аб «новым кроку» ці «новай ступені» пасля найбольш удалых твораў гучыць недастаткова пераканаўча.

Пры аналізе твора нягледзячы б'юнае вызначыць галоўную тэму, арыентаваны на спецыфіку літаратуры, на яе гумані-стычны пачатак, у святле гораўскага палажэння, што тэма — гэта ідэя. Інсты-тутская праграма, напрыклад, прымае лічынцы, што ў куналаўкім «Бургане» «спраганна неабходнасці рэвалюцыйнай барацьбы супраць панюў — асноўнае ідэя п'ямы». У нарысав аўтар азначавага раздзела азначавае ад асацыяцыйнага ша-блону, слухна сцвяржаючы, што «памята ставіла праблему народнасці мастацтва, аднаўдзіць мастака народу. Усім сваім ідэйным зместам яна была накіравана супраць рэакцыйных буржуазных погля-даў на мастацтва». Але і ў гэтым, адным з лепшых раздзелаў кнігі сустракаюцца злыя сацыялагічныя традыцыі ў пачы-слах да тэмы мастацтва твора. Чытаем: «Шырока абгаворваюцца адлюстраванне атрыкала аграрнае пытанне ў «Алвечыя п'есі».

У цэлым паўраўніц б'ю курс на пал-глыбленне ў спецыфіку літаратуры і, як усю гаварылася, не без поспеху. Але ён ішоў вывадзі, калі глыбленне спецыфіка літаратуры як чалавечаснасці. Напры-клад, на стар. 144 чытаем: «Цэнтральнай праблемай рэалістычнай беларускай літа-ратуры было аграрнае пытанне, якое а'ю-лялася вусюю палітычнага жыцця краіны і

блемамі эпохі. Але адначасова гэта неаб-спечны тэмы: тут можна злегка скарціцца на кірэліроўку індывідуальнага аблічча п'азта. І атрымаецца, што кожны з белару-скіх п'азтаў анісваў працу па-гораўска, п'азжа жыццё — па-некрасаўска, рэвалю-цыю — па-мажыўска і г. д. Між ін-шым, гэты дэкор не абстрактны.

Пры аналізе твора нягледзячы б'юнае вызначыць галоўную тэму, арыентаваны на спецыфіку літаратуры, на яе гумані-стычны пачатак, у святле гораўскага палажэння, што тэма — гэта ідэя. Інсты-тутская праграма, напрыклад, прымае лічынцы, што ў куналаўкім «Бургане» «спраганна неабходнасці рэвалюцыйнай барацьбы супраць панюў — асноўнае ідэя п'ямы». У нарысав аўтар азначавага раздзела азначавае ад асацыяцыйнага ша-блону, слухна сцвяржаючы, што «памята ставіла праблему народнасці мастацтва, аднаўдзіць мастака народу. Усім сваім ідэйным зместам яна была накіравана супраць рэакцыйных буржуазных погля-даў на мастацтва». Але і ў гэтым, адным з лепшых раздзелаў кнігі сустракаюцца злыя сацыялагічныя традыцыі ў пачы-слах да тэмы мастацтва твора. Чытаем: «Шырока абгаворваюцца адлюстраванне атрыкала аграрнае пытанне ў «Алвечыя п'есі».

Пры аналізе твора нягледзячы б'юнае вызначыць галоўную тэму, арыентаваны на спецыфіку літаратуры, на яе гумані-стычны пачатак, у святле гораўскага палажэння, што тэма — гэта ідэя. Інсты-тутская праграма, напрыклад, прымае лічынцы, што ў куналаўкім «Бургане» «спраганна неабходнасці рэвалюцыйнай барацьбы супраць панюў — асноўнае ідэя п'ямы». У нарысав аўтар азначавага раздзела азначавае ад асацыяцыйнага ша-блону, слухна сцвяржаючы, што «памята ставіла праблему народнасці мастацтва, аднаўдзіць мастака народу. Усім сваім ідэйным зместам яна была накіравана супраць рэакцыйных буржуазных погля-даў на мастацтва». Але і ў гэтым, адным з лепшых раздзелаў кнігі сустракаюцца злыя сацыялагічныя традыцыі ў пачы-слах да тэмы мастацтва твора. Чытаем: «Шырока абгаворваюцца адлюстраванне атрыкала аграрнае пытанне ў «Алвечыя п'есі».

У цэлым паўраўніц б'ю курс на пал-глыбленне ў спецыфіку літаратуры і, як усю гаварылася, не без поспеху. Але ён ішоў вывадзі, калі глыбленне спецыфіка літаратуры як чалавечаснасці. Напры-клад, на стар. 144 чытаем: «Цэнтральнай праблемай рэалістычнай беларускай літа-ратуры было аграрнае пытанне, якое а'ю-лялася вусюю палітычнага жыцця краіны і

Сход работнікаў радыёвяснічання

На сходзе творчых работнікаў беларускага радыё, прысвечаным вынікам Усеся-юзнай нарады па радыёвяснічання і зада-чым падырыхтоўкі да 40-годдзя Вялікага Кастрычніка, з дакладам выступіў началь-нік Галоўнага ўпраўлення радыёіафарма-цыі Міністэрства культуры Беларускай ССР Б. Пярковіч.

Узельнікі сходу гаварылі аб арганіза-цыі радыёперадач да 40-годдзя Кастрычні-ка і да рэспубліканскага фестывяля мола-дзі, аб неабходнасці шырэй прымяняць да выступленняў перад мікрафонам перада-вокі прамаслоўнасці і сельскай гаспадар-кі, дзевоч'ю навуку, літаратуры, мастацтва, работнікаў партыйных, совецкіх і камсомоль-скіх арганізацый.

Сур'езна крытыкавалася Міністэрства сувязі БССР, якое мала ілацошына аб тэх-нічным абсталяванні студый і радыёвулоў-но, забяспечанне строга выканання радыё-вулаўмі ўстаноўленай сеткі вяснічання.

Кааферанцыя чытачоў

Нядаўна ў Чэрвені Мінскай вобласці, адбылася кааферанцыя чытачоў па рама-ну І. Шамякіна «Крыніцы». На кааферан-цыі прысутнічала больш 250 чалавек. З уступным словам аб поспехах беларускай літаратуры выступіў настаўнік рускай сярэдняй школы Я. Ізельчук. Свае думкі аб рамане, аб асобных вобразках выказаў дырэктар Беларускай сярэдняй школы Л. Камароўскі, інспектар раённага аддзела народнай асветы В. Кавалёў, настаўнік О. Эстэрсон.

Кніга сатыры К. Крапіны

Вышла ў бібліятэцы «Вожыка» кніга сатырычных твораў К. Крапіны «Жаба ў каліны». У зборніку змяшчаны вясёлыя байкі «Вол і аўдзень», «Сукна ў абане», «Дзе і баба», «Дыламанавы баран», «Сава, аселі ды сонца», «Жаба ў каліны», «Махальчык Іваню» і іншыя. Сатыры-чныя вершы часу Ачмычнай вайны, фельетоны на тэмы міжнароднага жыцця ў наступнай кнізе бібліятэкі «Вожыка» будуць змяшчаны лепшыя творы украін-скага гумару.

Сустрэча з вучнямі

Днямі ў кіноатэатры «Радзіма» (г. п. Сма-лянічы) адбылася сустрэча беларускіх пісьменнікаў з вучнямі. З чытаннем сваіх твораў выступілі П. Кавалёў, В. Зуб. С. Гаўрусёў, І. Сіняўскі, Мастак В. Шка-новіч расказаў школьнікам пра афар-мленне дзіцячых кніг і часопісаў.

Па старонках часопіса „Новая Карэя“

Гэта было чатыры гады назад. У раз-гар вайны з амерыканскімі інтэрвентамі і іх лясмананаскімі наймітамі ўрад Кар-эйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублі-кі вырашыў стварыць Акадэмію навуц. За кароткі час акадэмія ператварылася ў буйнейшы навуковы цэнтр краіны. Яна аб'ядноўвае вусем навукова-даследчых інстытутаў 43 сектары і выдавецкі аддзел.

Узельнікі сходу гаварылі аб арганіза-цыі радыёперадач да 40-годдзя Кастрычні-ка і да рэспубліканскага фестывяля мола-дзі, аб неабходнасці шырэй прымяняць да выступленняў перад мікрафонам перада-вокі прамаслоўнасці і сельскай гаспадар-кі, дзевоч'ю навуку, літаратуры, мастацтва, работнікаў партыйных, совецкіх і камсомоль-скіх арганізацый.

Навуковы цэнтр

Гэта было чатыры гады назад. У раз-гар вайны з амерыканскімі інтэрвентамі і іх лясмананаскімі наймітамі ўрад Кар-эйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублі-кі вырашыў стварыць Акадэмію навуц. За кароткі час акадэмія ператварылася ў буйнейшы навуковы цэнтр краіны. Яна аб'ядноўвае вусем навукова-даследчых інстытутаў 43 сектары і выдавецкі аддзел.

Універсітэт імя Кім Ір Сена

Шкава гісторыя стварэння першага ў Карэі універсітэта. Восенню 1946 года сцягне добраахвотна перадаў дзяржа-частку свайго збожжа з першага ўра-джаю. Гэта была палыка селян за тое, што народны ўрад раздзелаў ім памешчы-цкай зямлі. Урад прыняў рашэнне на срэ-дкі, атрымаўшы ад продажу гэтага рысу, распачаў будаўніцтва універсітэта. Неда-хопу ў добраахвотнікаў і тут не было — моладзь, рабочыя і ўсё насельніцтва Пхеньяна ахвотна ўдзельнічалі ў будаўні-цтве першага ў краіне універсітэта. І вось у жніўні 1949 года дзверы гэтай вышэй-шай навучнай установы гасіліна адчы-ніліся перад прапоўнай моладдзю.

Нараджэнне нацыянальнага балету

«Наш нацыянальны балет», — расказавае загадчык харэаграфічнай часткі дзяржаў-нага мастацкага тэатра Тэа Дзі Су, — створан на аснове спалучэння танісаваль-ных форм і харэаграфічнага майстэрства, пакінутых у спадчыну ад мінулага, з сучас-нымі формамі панітамі і майстэрствам.

Творы карэйскіх пісьменнікаў

У кастрычніку мінулага года адбыўся другі з'езд карэйскіх літаратараў, які падаў вялікія работы пісьменнікаў за пасляваенныя гады.

Новыя кінофільмы

Пры актыўнай дапамозе Савецкага Саюза і краіны народнай дэмакратыі ад-ноўлена і пашырана дзяржаўная кіно-студыя КНДР, якая выпускае за апошні час рад мастацкіх і дакументальных-хры-нальных фільмаў. Паспяхам у гледача карыстаецца мастацкі фільм «Вайкі» па аднайменнаму аповяду Хан Сер Я, у якім вырываецца зварынае нутро аме-рыканскіх імперыялістаў і паказваецца вы-сокі патрыятызм карэйскага народа.

Мастацкая вышук

З даўня часоў мастацкая вышукка кар-рыстаецца ў карэйскіх жанчых шырокай папулярнасцю.

Літаратурная газета

У Пхеньяне пачала выходзіць газета «Мунхак сімун» («Літаратурная газета») — орган Саюза карэйскіх пісьменнікаў. У перадавым артыкуле газета піша: «Мун-хак сімун» будзе служыць сродкам сувязі паміж пісьменнікамі і чытачамі, па-ляшэння дзейнасці пісьменнікаў і ўма-цавання іх кантактаў паміж сабой. Газета «Мунхак сімун» будзе адстойваць рэ-валюцыйныя традыцыі карэйскай літа-ратуры, растлумачыць палітыку партыі ў галіне літаратуры і мастацтва, аказаць дапамогу пісьменнікам у іх зборнай пе-радавоў марксісцка-ленінскай творчэсці.

Літаратурная газета

У Пхеньяне пачала выходзіць газета «Мунхак сімун» («Літаратурная газета») — орган Саюза карэйскіх пісьменнікаў. У перадавым артыкуле газета піша: «Мун-хак сімун» будзе служыць сродкам сувязі паміж пісьменнікамі і чытачамі, па-ляшэння дзейнасці пісьменнікаў і ўма-цавання іх кантактаў паміж сабой. Газета «Мунхак сімун» будзе адстойваць рэ-валюцыйныя традыцыі карэйскай літа-ратуры, растлумачыць палітыку партыі ў галіне літаратуры і мастацтва, аказаць дапамогу пісьменнікам у іх зборнай пе-радавоў марксісцка-ленінскай творчэсці.

У гарадскім кіно-тэатры г. Ашмяны нядаўна адбылася сустрэча працоўных з пісьменнікамі П. Пестраком, М. Хведаравічам, Ул. Корбанам.

На здымку: Ул. Корбан падпісвае аў-таграфы ўдзельнікам сустрэчы.

адвау на пытанне, як усё-ж прайшоў працэс авалодання метадам спецыяльнага кузава, студэнт не знойдзе ў дапаможніку.

Пачаткі статыстыцы ляжыць і на некаторых манатрафічных раздзелках. Хале-дася-б бачыць больш дынамікі ў пачае творчага шляху Ф. Багушэвіча, М. Багдановіча, К. Крапіны. Чытаючы пра К. Крапіну, паддаецца ўражанню, што сутнасць эвалюцыі яго творчасці эвалюцыя талкаў і змене жанраў — ад пьесы да прозы, а пасля — драматыі. Пысы К. Крапіны, пачынаючы з першай («Канец дружбы»), разгаварваюць без істотных крытычных заўваг, таму аўтаркама словы аб «новым кроку» ці «новай ступені» пасля найбольш удалых твораў гучыць недастаткова пераканаўча.

Пры аналізе твора нягледзячы б'юнае вызначыць галоўную тэму, арыентаваны на спецыфіку літаратуры, на яе гумані-стычны пачатак, у святле гораўскага палажэння, што тэма — гэта ідэя. Інсты-тутская праграма, напрыклад, прымае лічынцы, што ў куналаўкім «Бургане» «спраганна неабходнасці рэвалюцыйнай барацьбы супраць панюў — асноўнае ідэя п'ямы». У нарысав аўтар азначавага раздзела азначавае ад асацыяцыйнага ша-блону, слухна сцвяржаючы, што «памята ставіла праблему народнасці мастацтва, аднаўдзіць мастака народу. Усім сваім ідэйным зместам яна была накіравана супраць рэакцыйных буржуазных погля-даў на мастацтва». Але і ў гэтым, адным з лепшых раздзелаў кнігі сустракаюцца злыя сацыялагічныя традыцыі ў пачы-слах да тэмы мастацтва твора. Чытаем: «Шырока абгаворваюцца адлюстраванне атрыкала аграрнае пытанне ў «Алвечыя п'есі».

У цэлым паўраўніц б'ю курс на пал-глыбленне ў спецыфіку літаратуры і, як усю гаварылася, не без поспеху. Але ён ішоў вывадзі, калі глыбленне спецыфіка літаратуры як чалавечаснасці. Напры-клад, на стар. 144 чытаем: «Цэнтральнай праблемай рэалістычнай беларускай літа-ратуры было аграрнае пытанне, якое а'ю-лялася вусюю палітычнага жыцця краіны і

Усебакова асвятляць гісторыю літаратуры

адвау на пытанне, як усё-ж прайшоў працэс авалодання метадам спецыяльнага кузава, студэнт не знойдзе ў дапаможніку.

Пачаткі статыстыцы ляжыць і на некаторых манатрафічных раздзелках. Хале-дася-б бачыць больш дынамікі ў пачае творчага шляху Ф. Багушэвіча, М. Багдановіча, К. Крапіны. Чытаючы пра К. Крапіну, паддаецца ўражанню, што сутнасць эвалюцыі яго творчасці эвалюцыя талкаў і змене жанраў — ад пьесы да прозы, а пасля — драматыі. Пысы К. Крапіны, пачынаючы з першай («Канец дружбы»), разгаварваюць без істотных крытычных заўваг, таму аўтаркама словы аб «новым кроку» ці «новай ступені» пасля найбольш удалых твораў гучыць недастаткова пераканаўча.

Пры аналізе твора нягледзячы б'юнае вызначыць галоўную тэму, арыентаваны на спецыфіку літаратуры, на яе гумані-стычны пачатак, у святле гораўскага палажэння, што тэма — гэта ідэя. Інсты-тутская праграма, напрыклад, прымае лічынцы, што ў куналаўкім «Бургане» «спраганна неабходнасці рэвалюцыйнай барацьбы супраць панюў — асноўнае ідэя п'ямы». У нарысав аўтар азначавага раздзела азначавае ад асацыяцыйнага ша-блону, слухна сцвяржаючы, што «памята ставіла праблему народнасці мастацтва, аднаўдзіць мастака народу. Усім сваім ідэйным зместам яна была накіравана супраць рэакцыйных буржуазных погля-даў на мастацтва». Але і ў гэтым, адным з лепшых раздзелаў кнігі сустракаюцца злыя сацыялагічныя традыцыі ў пачы-слах да тэмы мастацтва твора. Чытаем: «Шырока абгаворваюцца адлюстраванне атрыкала аграрнае пытанне ў «Алвечыя п'есі».

У цэлым паўраўніц б'ю курс на пал-глыбленне ў спецыфіку літаратуры і, як усю гаварылася, не без поспеху. Але ён ішоў вывадзі, калі глыбленне спецыфіка літаратуры як чалавечаснасці. Напры-клад, на стар. 144 чытаем: «Цэнтральнай праблемай рэалістычнай беларускай літа-ратуры было аграрнае пытанне, якое а'ю-лялася вусюю палітычнага жыцця краіны і